

บทที่ 5

การวิเคราะห์ภารกิจของหน่วยงานในประเทศไทยที่เชื่อมโยงกับ ผลการประชุม (Rio+20) ในประเด็นสารเคมีและของเสีย อันตราย

เนื้อหาในบทนี้นำเสนอข้อมูลการดำเนินงานของหน่วยงานในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารเคมีและของเสียอันตราย ทั้งในส่วนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อให้เห็นภาพรวมของการดำเนินงานด้านการจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายของประเทศ และในตอนท้ายของบทนี้เป็นข้อวิเคราะห์และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภารกิจเพิ่มเติมที่เชื่อมโยงกับผลการประชุมสหประชาชาติ และยุทธศาสตร์ของประเทศที่เกี่ยวข้อง

5.1 การวิเคราะห์หน่วยงาน/องค์กรหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารเคมีและของเสียอันตราย

การจัดการสารเคมีในประเทศไทยมีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ในแต่ละหน่วยงานมีการบังคับใช้กฎหมายควบคุมสารเคมีที่หน่วยงานของตนรับผิดชอบอยู่ เนื่องจากสารเคมีมีหลากหลายประเภท สามารถนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง ส่งผลให้หน่วยงานต่างๆ ออกกฎหมายเพื่อกำกับดูแลและควบคุมการใช้สารเคมีที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ส่งผลให้ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารเคมีจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากกฎหมายระดับพระราชบัญญัติซึ่งเกี่ยวข้องกับสารเคมีมีถึง 16 ฉบับ และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบและรองรับการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องรวม 13 กระทรวง

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาจากวงจรชีวิตของสารเคมีแล้ว จะพบว่า สารเคมีในประเทศไทยส่วนใหญ่เริ่มวงจรชีวิตโดยการนำเข้าจากต่างประเทศ กรมศุลกากรจึงเป็นด่านแรกของการควบคุมการนำเข้าสารเคมี และเป็นจุดแรกที่สำคัญของวงจรสารเคมีซึ่งควรนำกลไกในการควบคุมสารเคมีมาใช้ติดตามสารเคมีอย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่ต้นทาง สำหรับการผลิต การเก็บรักษา การจำหน่าย และการใช้ประโยชน์นั้น มีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาควบคุมและกำกับ สำหรับสารเคมีเพียง 1 ตัวมีอาจมีหลายกรม หลายกระทรวง เข้ามาเกี่ยวข้องโดยมีหน้าที่ควบคุมการจัดการสารเคมีนั้น ๆ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบทั้งต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ สารเคมีบางรายการมีประโยชน์ใช้สอย

หลายอย่าง ตัวอย่างเช่นสารกำจัดแมลง ซึ่งใช้ได้ทั้งในการเกษตรกรรมและในบ้านเรือน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการใช้สารกำจัดศัตรูพืชเพื่อการเพาะปลูกและเกษตรกรรม ในขณะที่กระทรวงสาธารณสุขรับผิดชอบเกี่ยวกับสารกำจัดแมลงที่ใช้ในบ้านเรือนและเพื่อการสาธารณสุข ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าอาจมีความซ้ำซ้อนหรือเกิดช่องว่างในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารเคมี ทั้งนี้ปัญหาเรื่องช่องว่างของการจัดการสารเคมีจะหมดไป เมื่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกันและแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน

สำหรับขั้นตอนสุดท้ายในเรื่องการกำจัดกากของเสียนั้น กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการกำจัดของเสีย โดยจะต้องประสานและบูรณาการงาน จัดการกากของเสียเคมีจากโรงงานอุตสาหกรรม ร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรม ส่วนการจัดการกากของเสียเคมีจากชุมชนนั้น ต้องประสานงานกับกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เช่น กรุงเทพมหานคร และเทศบาลต่าง ๆ ทั่วประเทศ

ในรายงานฉบับนี้ จะกล่าวถึงกฎหมายหลักที่ใช้ในการจัดการสารเคมีในประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ซึ่งให้อำนาจแก่หน่วยงานรัฐ 3 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรม (กรมโรงงานอุตสาหกรรม) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์) และกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา) ครอบคลุมการกำกับดูแลการผลิตและใช้สารเคมีในภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรมและครัวเรือน ตลอดช่วงของวงจรชีวิตสารเคมีและผลิตภัณฑ์ (นอกจากนี้ ยังให้อำนาจกับสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน) รวมทั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมควบคุมมลพิษ) ที่ให้อำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 นอกจากหน่วยงานกำกับดูแลแล้ว จะกล่าวถึงคณะกรรมการระหว่างกระทรวงและหน่วยงาน/ภาคส่วนอื่นๆ ที่มีบทบาทในการจัดการสารเคมีและของเสีย ได้แก่ หน่วยงาน/องค์กรสนับสนุนการวิจัยและสถาบันการศึกษา ภาคเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชน

5.1.1 หน่วยงาน/องค์กรรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในรายงานฉบับนี้จะนำเสนอเฉพาะบทบาท/ภารกิจของหน่วยงานหลัก (ระดับกรม) ที่ให้อำนาจตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ได้แก่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมวิชาการ

เกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์รวมทั้งกรมควบคุมมลพิษ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา รวมทั้งกรมควบคุมมลพิษและกรมศุลกากรซึ่งแม้จะมีได้เป็นหน่วยงานหลักตามพ.ร.บ. วัตถุอันตราย แต่เป็นหน่วยงานสำคัญที่มีบทบาทในการจัดการสารเคมีเช่นกัน

ตารางที่ 5.1 หน่วยงานและประเภทสารเคมีที่ควบคุมภายใต้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

กระทรวง/หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ประเภทสารเคมี	วัตถุประสงค์
กระทรวงอุตสาหกรรม	สารเคมีสำหรับ ภาคอุตสาหกรรม	-เพื่อควบคุมการผลิต นำเข้า ส่งออก มีไว้ในครอบครอง กําจัด และการใช้วัตถุอันตรายที่ใช้ในภาคอุตสาหกรรม
กระทรวงสาธารณสุข	สารเคมี/เคมีภัณฑ์ สำหรับผู้บริโภคและ เพื่อการสาธารณสุข	-เพื่อควบคุมการผลิต นำเข้า ส่งออก มีไว้ในครอบครอง กําจัด และการใช้วัตถุอันตราย เพื่อการสาธารณสุขและสำหรับผู้ บริโภค
กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	สารกําจัดศัตรูพืชที่ใช้ ในภาคเกษตรกรรม	-เพื่อควบคุมการใช้สารกําจัดศัตรูพืชตามที่หน่วยงาน รับผิดชอบ -เพื่อเลือกใช้สารกําจัดศัตรูพืชตามกระบวนการขึ้นทะเบียนที่ ถูกต้อง -เพื่ออนุญาตในการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ใน ครอบครอง (ขาย เก็บรักษา ขนส่ง) สารกําจัดศัตรูพืช โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อป้องกันหรือลดความรุนแรงของอันตรายที่ อาจเกิดขึ้นกับมนุษย์ สัตว์ พืช ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม -เพื่อควบคุมคุณภาพของสารกําจัดศัตรูพืชที่วางขายในตลาด
กระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	สารกัมมันตภาพรังสี	-เพื่อควบคุมการใช้สารกัมมันตภาพรังสีตามที่หน่วยงาน รับผิดชอบ -เพื่ออนุญาตในการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ใน ครอบครอง (ขาย เก็บรักษา ขนส่งและรักษา) สาร กัมมันตภาพรังสี
กระทรวงพลังงาน	ก๊าซธรรมชาติ เฉพาะที่ นำไปใช้เป็นเชื้อเพลิง ในยานพาหนะขนส่ง และโรงงาน อุตสาหกรรม รวมทั้ง ก๊าซปิโตรเลียมเหลว	เพื่อควบคุมและจัดการก๊าซธรรมชาติและก๊าซปิโตรเลียมเหลว

ตารางที่ 5.2 บทบาท/ภารกิจของหน่วยงานหลัก (ระดับกรม) ที่ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

หน่วยงานระดับกรม	บทบาทหน้าที่
กรมวิชาการเกษตร	<p>บทบาทหน้าที่ในภาพรวม</p> <p>-เป็นหน่วยงานรับผิดชอบตรวจวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารออกฤทธิ์ในสารกำจัดศัตรูพืช เพื่อการขึ้นทะเบียนนำเข้า และจำหน่าย ตรวจวิเคราะห์วัตถุอันตรายทางการเกษตร เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่ดีก่อนพืชเกษตร</p> <p>บทบาทและหน้าที่ในการจัดการด้านสารเคมี / ความปลอดภัยด้านเคมี</p> <p>-ตรวจวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารออกฤทธิ์ในสารกำจัดศัตรูพืช เพื่อการขึ้นทะเบียนนำเข้า และจำหน่าย ตรวจวิเคราะห์วัตถุอันตรายทางการเกษตร เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่ดีก่อนพืชเกษตร</p>
กรมปศุสัตว์	<p>บทบาทหน้าที่ในภาพรวม</p> <p>ทำหน้าที่ดูแลและควบคุมการเลี้ยงสัตว์ ทั้งด้านสุขภาพ การบำบัดโรค การบำรุงพันธุ์ การควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ สถานพยาบาลสัตว์ โรครบาดสัตว์ การปศุสัตว์อย่างครบวงจร ไปจนถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์ รวมทั้งควบคุมชีวภัณฑ์และเวชภัณฑ์ เพื่อใช้ในการป้องกันและกำจัดโรคสัตว์</p>
กรมประมง	<p>บทบาทหน้าที่ในภาพรวม</p> <p>ทำหน้าที่ดูแล ศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทดลอง และด้านวิชาการประมงทุกสาขา รวมทั้งควบคุมสารเคมีและเวชภัณฑ์ เพื่อใช้ในการป้องกันและกำจัดโรคสัตว์น้ำหรืออุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (Aquaculture)</p>
กรมโรงงานอุตสาหกรรม -สำนักควบคุมวัตถุอันตราย	<p>บทบาทหน้าที่ในภาพรวม</p> <p>เป็นหน่วยงานระดับชาติ (National Authority : NA) ของอนุสัญญาห้ามอาวุธสารเคมีเพื่อเป็นศูนย์ประสานงานแห่งชาติ (National Focal Point) ในการประสานงานกับองค์การห้ามอาวุธเคมี (Organization for the Prohibition of Chemical Weapons : OPCW) และรัฐภาคีอื่นๆ และดำเนินการตามพันธกรณีของอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี มีหน้าที่กำกับดูแลให้สถานประกอบการที่มีวัตถุอันตรายในครอบครองต้องจัดให้มีบุคลากรด้านความปลอดภัยในการเก็บรักษาวัตถุอันตรายมีหน้าที่ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนและการบริหารงานเกี่ยวกับการกำกับดูแลวัตถุอันตรายตามพ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 - ศึกษา จัดทำหลักเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับวัตถุอันตรายเพื่อนำมาใช้ประกอบการ ควบคุมให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย - ดำเนินการกำกับดูแลวัตถุอันตราย ตั้งแต่การขึ้นทะเบียน การออกไปอนุญาต การตรวจสอบสถานที่เก็บ-ผลิตและการติดตามสารที่เป็นวัตถุอันตราย

หน่วยงานระดับกรม	บทบาทหน้าที่
	<p>บทบาทและหน้าที่ในการจัดการด้านสารเคมี / ความปลอดภัยด้านเคมี</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควบคุมและตรวจคัดตามการใช้สารเคมีที่ควบคุมตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีและพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย ดังรายละเอียดคือ - บริหาร กำกับดูแลการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย การอนุญาตนำเข้า ผลิต ส่งออก ครอบครองวัตถุอันตราย - การตอบข้อหารือสารที่เป็นวัตถุอันตรายทั้งด้านคุณสมบัติ ความปลอดภัย และการอนุญาตต่างๆ - ร่วมยกร่างกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการ กำกับดูแลวัตถุอันตราย - จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน การขึ้นทะเบียน การอนุญาต การเก็บรักษาวัตถุอันตราย - การสรุปการดำเนินการต่างๆ ตามพ.ร.บ. วัตถุอันตรายเช่น ทะเบียนผู้ประกอบการ ทะเบียนสาร
<p>สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา</p> <p>- ศูนย์พัฒนานโยบายด้านสารเคมีแห่งชาติ</p>	<p>บทบาทหน้าที่ในภาพรวม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นหน่วยงานมีหน้าที่ในการปกป้องและคุ้มครองสุขภาพประชาชนจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยผลิตภัณฑ์สุขภาพเหล่านั้นต้องมีคุณภาพมาตรฐานและปลอดภัย มีการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ถูกต้องด้วยข้อมูลวิชาการที่มีหลักฐานเชื่อถือได้และมีความเหมาะสม เพื่อให้ประชาชนได้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัยและสมประโยชน์ <p>บทบาทและหน้าที่ในการจัดการด้านสารเคมี / ความปลอดภัยด้านเคมี</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลขานุการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีโดยศูนย์พัฒนานโยบายด้านสารเคมีแห่งชาติ
<p>กรมควบคุมมลพิษ</p> <p>- สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย</p>	<p>บทบาทหน้าที่ในภาพรวม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเสนอความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายด้านการควบคุมมลพิษของประเทศ - การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม - การกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด - การจัดทำแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและมาตรการควบคุมมลพิษ - การติดตามตรวจสอบสถานการณ์มลพิษ - รับเรื่องราวร้องทุกข์ด้านมลพิษ และดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการควบคุมมลพิษ <p>บทบาทและหน้าที่ในการจัดการด้านสารเคมี / ความปลอดภัยด้านเคมี</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำนโยบายและแผนหลักการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวกับสารอันตราย

หน่วยงานระดับกรม	บทบาทหน้าที่
	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษและสารเคมี ประสานการ จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดขจัดมลพิษและสารอันตราย - เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการสารอันตราย - จัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉิน ประสานการปฏิบัติการ ควบคุมแก้ไข ระบุและ ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในบริเวณที่มีการปนเปื้อนอากาศของเสียและสารอันตราย - ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศใน การสนับสนุนการจัดการสารอันตราย
กรมศุลกากร	<p>บทบาทหน้าที่ในภาพรวม</p> <ul style="list-style-type: none"> - บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า-ส่งออกสารเคมี (สารเคมี, สินค้า อันตราย และสินค้าที่ควบคุม ต้องห้าม ต้องสกัด ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อื่นๆ) <p>บทบาทและหน้าที่ในการจัดการด้านสารเคมี / ความปลอดภัยด้านเคมี</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำกับดูแล ให้ผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออก สินค้าที่ควบคุม ต้องห้าม ต้อง กำกับ ปฏิบัติวิธีการนำเข้า-ส่งออก ให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด เพื่อการ จัดเก็บภาษีอากร และการปกป้องสังคม สิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย

พระราชบัญญัตินี้แบ่งประเภทวัตถุอันตรายออกเป็น 4 ชนิดตามความจำเป็นในการควบคุม
ดังนี้

วัตถุอันตรายชนิดที่ 1: วัตถุอันตรายที่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองต้อง
ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด แต่ไม่ต้องขึ้นทะเบียนและขออนุญาต มีทั้งหมด 128
ชนิด*

วัตถุอันตรายชนิดที่ 2: วัตถุอันตรายที่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครองต้อง
ขอขึ้นทะเบียนและแจ้งการดำเนินการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อน มีทั้งหมด 79 ชนิด*

วัตถุอันตรายชนิดที่ 3: วัตถุอันตรายที่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ต้อง
ขอขึ้นทะเบียนและขออนุญาต มีทั้งหมด 1,030 ชนิด*

วัตถุอันตรายชนิดที่ 4: วัตถุอันตรายที่ห้ามมิให้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ใน
ครอบครอง มีวัตถุอันตรายต้องห้ามทั้งหมด 295 ชนิด*

(* หมายถึง: ตรวจสอบเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2552)

ตารางที่ 5.3 จำนวนวัตถุอันตราย และหน่วยงานที่รับผิดชอบประกาศตาม พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

หน่วยงานที่รับผิดชอบ	จำนวนวัตถุอันตราย*				รวม
	ชนิดที่ 1	ชนิดที่ 2	ชนิดที่ 3	ชนิดที่ 4	
กรมโรงงานอุตสาหกรรม	114	29	310	73	526
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	9	25	104	117	255
กรมวิชาการเกษตร	0	20	570	102	692
กรมประมง	3	2	13	3	21
กรมปศุสัตว์	2	3	31	0	36
กรมธุรกิจพลังงาน	0	0	2	0	2
รวม	128	79	1030	295	1532

*หมายเหตุ: ตรวจสอบ ณ เดือนพฤศจิกายน 2552

5.1.2 คณะกรรมการระหว่างกระทรวง

จากที่ประเทศไทยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารเคมีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ ตามกฎหมายที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบ ส่งผลให้การจัดการสารเคมีเป็นไปอย่างแยกส่วนและมีช่องโหว่ในการควบคุมสารเคมีที่มีความเสี่ยงสูงบางประเภท นอกจากนี้ การจัดการสารเคมีจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ รวมถึงไปกลุ่มองค์กรภาคประชาชน ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงได้มีกลไกประสานความร่วมมือระหว่างกระทรวง อย่างไรก็ดี เนื่องจากคณะกรรมการระหว่างกระทรวงมีจำนวนมากในรายงานฉบับนี้ จะสรุปเฉพาะกลไกสำคัญสองกลไก คือ 1) คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการสารเคมี (ชื่อเดิม คือ คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยความปลอดภัยด้านสารเคมี) จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี และ 2) คณะกรรมการวัตถุอันตราย ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 โดยคณะกรรมการทั้งสองชุดมีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อสนับสนุนการทำงาน รายละเอียดสรุปได้ดังตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาวิทยาศาสตร์การจัดการสารเคมีและคณะกรรมการวัตถุอันตราย

กระบวนการ	หน้าที่รับผิดชอบ	เลขานุการ	องค์ประกอบ
1. คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาวิทยาศาสตร์การจัดการสารเคมี	<p>- เสนอนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี</p> <p>- พิจารณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาระเบียบข้อบังคับ กฎหมายให้เกิดความปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อมของประเทศที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การดำเนินงานระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสารเคมี (Strategic Approach to International Chemicals Management : SAICM)</p> <p>- สนับสนุนให้มีการบริหารจัดการลักษณะบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในเชิงนโยบาย งบประมาณ และการดำเนินงานเพื่อให้ระบบการจัดการสารเคมีในประเทศไทยมีประสิทธิภาพ</p> <p>- สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการสารเคมีของประเทศ</p>	<p>(1) กระทรวงสาธารณสุข</p> <p>(2) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>(3) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>(4) กระทรวงอุตสาหกรรม</p>	<p>คณะกรรมการชุดนี้มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการโดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นรองประธาน และประกอบด้วยผู้แทนระดับสูงจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 28 หน่วยงาน องค์การอิสระด้านวิทยาศาสตร์ 1 องค์การ องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อม สาธารณสุขและสาธารณสุขประโยชน์ 3 องค์การผู้แทนกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง 2 องค์การ และผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน รวมทั้งมีข้าราชการจาก 4 กระทรวง สลับเปลี่ยนหมุนเวียนเป็นฝ่ายเลขานุการ</p>
1.1 คณะอนุกรรมการประสานนโยบายและแผนการดำเนินงานว่าด้วยการจัดการสารเคมี	<p>- ประสานความร่วมมือกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบริหารจัดการยุทธศาสตร์พัฒนาฐานข้อมูลกลไกและเครื่องมือในการจัดการสารเคมีอย่างเป็นระบบครบวงจร ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุหลัก</p>	<p>กองแผนงานและวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา</p>	<p>นพ.สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านควบคุมป้องกันโรค กระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน อนุกรรมการและมีผู้แทนจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง รวม 39 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนกลุ่มอุตสาหกรรมและองค์กรพัฒนาเอกชน 11 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน</p>

กระบวนการ	หน้าที่รับผิดชอบ	เลขานุการ	องค์ประกอบ
	<p>ความสำเร็จตามที่กำหนด รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีทราบ</p> <p>-พิจารณาให้ข้อคิดเห็นต่อคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีเพื่อพัฒนา ปรับปรุงและทบทวนแผนยุทธศาสตร์ฯ ให้ทันต่อสถานการณ์</p> <p>-กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 4</p>		
<p>1.2 คณะอนุกรรมการพัฒนาศักยภาพและบทบาทในการบริหารจัดการสารเคมี</p>	<p>-ประสานความร่วมมือกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของบริหารจัดการยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพและบทบาทในการบริหารจัดการสารเคมีของทุกภาคส่วนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุหลักความสำเร็จตามที่กำหนด รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีทราบ</p> <p>-ประสานความร่วมมือกับคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการสารเคมี เพื่อให้การทำงานมีความสัมพันธ์และบูรณาการร่วมกัน</p>	<p>สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ</p>	<p>อธิบดีกรมควบคุมมลพิษเป็นประธานอนุกรรมการและมีผู้แทนจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องรวม 32 คน ผู้ทรงคุณวุฒิผู้แทนกลุ่มอุตสาหกรรมและองค์กรพัฒนาเอกชน 12 คน รวมทั้งสิ้น 44 คน</p>
<p>1.3 คณะอนุกรรมการลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมี</p>	<p>- ประสานความร่วมมือกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารจัดการยุทธศาสตร์ลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมีให้มีประสิทธิภาพและบรรลุหลักความสำเร็จตามที่กำหนด รวมทั้ง</p>	<p>สำนักควบคุมวัตถุอันตราย กรมโรงงาน อุตสาหกรรมและสำนักควบคุมพืชและวัสดุ</p>	<p>อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นประธานอนุกรรมการและมีผู้แทนจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องรวม 34 คน ผู้แทนกลุ่มอุตสาหกรรมและองค์กรพัฒนาเอกชน 12 คน รวมทั้งสิ้น 46 คน</p>

กระบวนการ	หน้าที่รับผิดชอบ	เลขานุการ	องค์ประกอบ
	<p>รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาวิทยาศาสตร์การจัดการสารเคมีทราบ</p> <p>-ประสานความร่วมมือกับคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาวิทยาศาสตร์การจัดการสารเคมี เพื่อให้การทำงานมีความสัมพันธ์และบูรณาการร่วมกัน</p>	<p>การเกษตร กรมวิชาการเกษตร</p>	
<p>2. คณะกรรมการวัตถุอันตราย</p>	<p>- พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการวัตถุอันตราย</p> <p>- แก้ไขปัญหาที่ได้รับการร้องเรียนเรื่องวัตถุอันตราย</p> <p>- ให้ข้อมูลเรื่องการควบคุมวัตถุอันตรายแก่ประชาชน</p> <p>- ตรวจสอบและเร่งรัดการดำเนินการของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลวัตถุอันตราย</p>	<p>กรมโรงงานอุตสาหกรรม</p>	<p>คณะกรรมการมีปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ และประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่รับผิดชอบตาม พ.ร.บ. วัตถุอันตราย ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม</p> <p>กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>กระทรวงคมนาคม กระทรวงพาณิชย์</p> <p>กระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย</p> <p>กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงกลาโหม</p> <p>นอกจากนั้น ให้มีผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกิน 10 คนจากสาขาที่เกี่ยวข้อง ในจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์การสาธารณสุขประโยชน์ที่เกี่ยวกับด้านการคุ้มครองสุขภาพอนามัย การคุ้มครองผู้บริโภค การเกษตรกรรมยั่งยืน และการจัดการปัญหาวัตถุอันตรายในท้องถิ่น หรือด้านสิ่งแวดล้อม</p>
<p>2.1 คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตร</p>	<p>- เสนอความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการรวมไปถึงขั้นตอนในการขึ้นทะเบียนสารกำจัดศัตรูพืชและการถอนทะเบียน</p> <p>- พิจารณาการวางแผนการทดลอง เพื่อตรวจสอบการทดลอง</p>	<p>สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร/กรมวิชาการเกษตร</p>	<p>คณะอนุกรรมการมีอธิบดีกรมวิชาการเกษตรเป็นประธาน และมีอนุกรรมการจาก:</p> <ul style="list-style-type: none"> - กองกัญและสัตววิทยา - กองโรคพืชและจุลชีววิทยา - กองพฤกษศาสตร์และวัชพืช - สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร

กระบวนการ	หน้าที่รับผิดชอบ	เลขานุการ	องค์ประกอบ
	<p>และประเมินผลการทดลอง สำหรับการขึ้นทะเบียนสารกำจัดศัตรูพืช</p> <p>- พิจารณาลากสารกำจัดศัตรูพืชสำหรับการเกษตรกรรม</p>		<p>- สถาบันวิจัยเกี่ยวกับพืชสวนและพืชผัก</p>
<p>2.2</p> <p>คณะกรรมการควบคุมการโฆษณา การขายตรง และตลาดแบบตรง ด้านวัตถุอันตราย</p>	<p>- จัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการในการโฆษณา การขายตรงและตลาดแบบตรงด้านวัตถุอันตราย</p> <p>- ติดตาม ตรวจสอบการโฆษณา การขายตรง และตลาดแบบตรง ด้านวัตถุอันตรายให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และรายงาน คณะกรรมการวัตถุอันตราย</p>	<p>สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร/กรมวิชาการเกษตร</p>	<p>คณะกรรมการมีอธิบดีกรมวิชาการเกษตรเป็นประธาน และมีกรรมการจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมธุรกิจพลังงาน สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ และสมาคมธุรกิจโฆษณาแห่งประเทศไทย</p>
<p>2.3</p> <p>คณะกรรมการติดตามปัญหาสารพิษตกค้างในอาหารและผลผลิตทางการเกษตร</p>	<p>- เฝ้าระวังและรายงาน สถานการณ์และปัญหาที่เกี่ยวกับสารพิษตกค้างในอาหารและผลผลิตทางการเกษตร</p> <p>- ดำเนินการสำรวจ ศึกษา และวิจัยเกี่ยวกับปัญหาสารพิษตกค้างในอาหารและผลผลิตทางการเกษตร</p>	<p>สำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร / กรมวิชาการเกษตร</p>	<p>คณะกรรมการมีผู้อำนวยการสำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรเป็นประธาน และประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์สถาบันอาหาร / กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กรมประมง กรมประมง กรมปศุสัตว์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และองค์กรอิสระ</p>
<p>2.4</p> <p>คณะกรรมการมาตรฐานและการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน หรือทางสาธารณสุข</p>	<p>- เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการแบ่งประเภทและชนิดของวัตถุอันตรายที่ใช้ในทางการสาธารณสุข ทางการส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพอนามัยหรือในบ้านเรือน</p> <p>- ให้ออกเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายและงานวิจัยเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค</p>	<p>กลุ่มควบคุมวัตถุอันตราย / สำนักควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย/สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)</p>	<p>คณะกรรมการมีเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา เป็นประธาน และประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญและผู้แทนจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรอิสระ</p>

กระบวนการ	หน้าที่รับผิดชอบ	เลขานุการ	องค์ประกอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการอันจำเป็น รวมไปถึงขั้นตอนในการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายที่ใช้ในทางการสาธารณสุข ทางการส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพอนามัยหรือในบ้านเรือน รวมไปถึงการผลิต การนำเข้า การขนส่ง การจำหน่าย การเก็บรักษา และการกำจัด / การทำลาย - เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพิกถอนทะเบียนวัตถุอันตรายที่มีปัญหาภายหลังการพิจารณาขึ้นทะเบียนแล้ว 		
<p>2.5</p> <p>คณะกรรมการมาตรฐานการใช้รับจ้างการจัดการแมลงและสัตว์อื่นในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุข และการใช้วัตถุอันตรายควบคุมแมลงพาหะนำโรค</p>	<ul style="list-style-type: none"> - พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการใช้รับจ้างกำจัดแมลงและสัตว์อื่นที่ใช้ในบ้านเรือน หรือทางสาธารณสุข รวมทั้งการใช้วัตถุอันตรายควบคุมแมลงพาหะนำโรค 	<p>กลุ่มควบคุมวัตถุอันตราย / สำนักควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย/ อย.</p>	<p>คณะกรรมการมีรองเลขาธิการ คณะกรรมการอาหารและยา เป็นประธาน และประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาคเอกชน และผู้เชี่ยวชาญภายนอก</p>
<p>2.6</p> <p>คณะกรรมการมาตรฐานการผลิตวัตถุอันตราย (GMP) ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตวัตถุอันตราย (Good Manufacturing Practice : GMP) ภายใต้การควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา - พิจารณาเสนอแนะแนวทางการดำเนินการส่งเสริม GMP ในภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง - เสนอความเห็นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจประเมินสถานที่ผลิตตามหลักเกณฑ์ของ GMP 	<p>กลุ่มควบคุมวัตถุอันตราย / สำนักควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย/ อย.</p>	<p>คณะกรรมการมีเลขาธิการ คณะกรรมการอาหารและยา เป็นประธาน และประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงาน และสมาคมอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก</p>

กระบวนการ	หน้าที่รับผิดชอบ	เลขานุการ	องค์ประกอบ
2.7 คณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณา ข้อมูลและ กลั่นกรองความ เป็นอันตรายของ วัตถุอันตราย ชนิดต่างๆ	- พิจารณาความเป็นพิษและ ประเมินความเสี่ยงของสารเคมี เพื่อการแบ่งชนิดและประเภท ตามพระราชบัญญัติอันตราย - ตรวจสอบการจดทะเบียนวัตถุ อันตราย - ให้คำปรึกษาทางเทคนิคแก่ คณะกรรมการวัตถุอันตราย	กรมโรงงาน อุตสาหกรรม	คณะอนุกรรมการมีเลขาธิการ คณะกรรมการอาหารและยา เป็น ประธาน และประกอบด้วยผู้แทนจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้เชี่ยวชาญ ทางเทคนิค
2.8 คณะอนุกรรมการ จัดเตรียมร่าง กฎกระทรวงและ ประกาศ กระทรวง ออก ตามความใน พระราชบัญญัติ วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535	- จัดเตรียมร่างกำหนด กฎกระทรวงและประกาศที่ออก ใช้ตามพระราชบัญญัติวัตถุ อันตราย - พิจารณาและเสนอแนะปัญหา ทางเทคนิคที่เกี่ยวกับการควบคุม วัตถุอันตรายตามมาตรฐานสากล	กรมโรงงาน อุตสาหกรรม	คณะอนุกรรมการมีผู้ทรงคุณวุฒิจาก สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็น ประธานและประกอบไปด้วยผู้แทนจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้เชี่ยวชาญ ทางกฎหมาย
2.9 คณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาร่าง กฎกระทรวงและ ประกาศ กระทรวง ออก ตามความใน พระราชบัญญัติ วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535	- พิจารณาร่างกำหนด กฎกระทรวงและประกาศที่ออก ใช้ตามพระราชบัญญัติวัตถุ อันตราย - เสนอแนะเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการของแผนงานต่างๆ ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย	กรมโรงงาน อุตสาหกรรม	คณะอนุกรรมการมีผู้ทรงคุณวุฒิจาก สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็น ประธานและประกอบไปด้วยผู้แทนจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้เชี่ยวชาญ ทางกฎหมาย
2.10 คณะอนุกรรมการ เพื่อประสาน เครือข่ายข้อมูล วัตถุอันตราย	- ส่งเสริมการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับ วัตถุอันตราย โดยหน่วยงานที่ รับผิดชอบ - ประสานเครือข่ายข้อมูลวัตถุ อันตราย - สนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูล และการอบรมที่เกี่ยวข้อง	กรมโรงงาน อุตสาหกรรม	คณะอนุกรรมการมีผู้อำนวยการสำนัก ควบคุมวัตถุอันตราย กรมโรงงาน อุตสาหกรรมเป็นประธาน และประกอบ ไปด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากสมาคมอุตสาหกรรมและ พิษวิทยา
2.11 คณะอนุกรรมการ ดำเนินการในการ	- พิจารณากำหนดและปรับปรุง หลักเกณฑ์การจำแนกความเป็น อันตราย การจัดทำฉลาก และ	กรมโรงงาน อุตสาหกรรม	คณะอนุกรรมการมีรองอธิบดี กรม โรงงานอุตสาหกรรมเป็นประธานและ ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่

กระบวนการ	หน้าที่รับผิดชอบ	เลขานุการ	องค์กรประกอบ
จัดกลุ่มผลิตภัณฑ์เคมีและการติดฉลาก	เอกสารข้อมูลความปลอดภัยในการทำงานกับวัตถุอันตราย (Safety data sheet: SDS) ตามระบบสากล Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals (GHS) เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการวัตถุอันตราย - เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการวัตถุอันตรายเกี่ยวกับการจำแนกความเป็นอันตรายการจัดทำฉลาก และเอกสารข้อมูลความปลอดภัยในการทำงานกับวัตถุอันตราย และวิธีปฏิบัติตามพระราชบัญญัติอันตราย พ.ศ. 2535		เกี่ยวข้องกับ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และหน่วยงานในกระทรวงคมนาคม รวมทั้งจากสมาคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
2.12 คณะอนุกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์ข้อกำหนดเกี่ยวกับการขนส่งวัตถุอันตราย	- ให้ข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการวัตถุอันตรายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ มาตรการการควบคุมและกระบวนการในการขนส่งวัตถุอันตราย ที่สอดคล้องกับข้อกำหนดของสหประชาชาติว่าด้วยการขนส่งสินค้าอันตราย (UN Recommendation for Transport of Dangerous Goods: UNRTDG)	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร/กระทรวงคมนาคม	คณะอนุกรรมการมีผู้ตรวจการของกระทรวงคมนาคมเป็นประธาน และประกอบไปด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สมาคมผู้ขนส่งที่เกี่ยวข้อง สารเคมี รวมทั้งจากบริษัทขนส่งทางอากาศ / การประกันภัย
2.13 คณะอนุกรรมการเพื่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามพันธกรณีแห่งพิธีสารมอนทรีออล	- กำหนดแผนการดำเนินงานของประเทศ เพื่อการลดการใช้สารเคมีที่ทำลายชั้นบรรยากาศโอโซน (Ozone Depleting Substances : ODSs) ตามที่ระบุไว้ในพิธีสารมอนทรีออล - จัดทำนโยบายสำหรับการควบคุมการผลิต การนำเข้า การใช้และการกำจัดสาร ODSs - ศึกษาปัญหาอุปสรรค และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาก็ประเทศ	สำนักสนธิสัญญาและยุทธศาสตร์ / กรมโรงงานอุตสาหกรรม	คณะอนุกรรมการมีอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นประธาน และประกอบไปด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ODSs

กระบวนการ	หน้าที่รับผิดชอบ	เลขานุการ	องค์ประกอบ
	ไทยปฏิบัติตามข้อกำหนดของพิธีสารฯ - เสนอความคิดเห็นต่อคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่เกี่ยวกับพิธีสารมอนทรีออล		

ที่มา: ศูนย์พัฒนานโยบายแห่งชาติด้านสารเคมี สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (2553)

5.1.3 หน่วยงาน/องค์กรสนับสนุนการวิจัยและสถาบันการศึกษา

ปัจจุบัน มีมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยอยู่หลายแห่งที่ให้การศึกษอบรรณเกี่ยวกับสารเคมี นับตั้งแต่ด้านเคมีพื้นฐาน เคมีวิเคราะห์ เคมีสภาวะแวดล้อม พิษวิทยาของระบบนิเวศ และอื่น ๆ สถาบันวิจัยที่เกี่ยวกับความปลอดภัยด้านสารเคมีและการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมนั้น ได้รับทุนสนับสนุนทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ โดยงานวิจัยของแต่ละสถาบันนั้นขึ้นกับความสนใจและความเชี่ยวชาญของแต่ละสถาบัน ในที่นี้ จะนำเสนอเฉพาะองค์กรหรือสถาบันการศึกษาหลักที่ศึกษาวิจัยความปลอดภัยด้านสารเคมี รวมไปถึงการป้องกันสุขภาพและสิ่งแวดล้อมจากพิษภัยสารเคมี

1) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (The Thailand Research Fund: TRF)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นสถาบันที่บริหารจัดการกองทุนที่จะส่งเสริมสนับสนุนงานวิจัยด้านต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาประเทศ ทั้งการวิจัยพื้นฐานและเชิงประยุกต์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง สกว. กำหนดกรอบการวิจัยเกี่ยวกับอุบัติเหตุภัยสารเคมี ชุดโครงการวิจัยความปลอดภัยด้านสารเคมี และให้ทุนสนับสนุนการวิจัยของทั้งมหาวิทยาลัย องค์กรอิสระภาคประชาชน และหน่วยงานของภาครัฐ โดยกรอบการวิจัยที่กำหนดขึ้นนั้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2554 - 2550) โดยเน้นการวิจัยและพัฒนาข้อมูลความรู้ในเชิงรุกต่อการกำหนดกติกาสากลด้านสารเคมีที่มีผลกระทบต่อการค้า เศรษฐกิจและสังคม

- ปี พ.ศ. 2550 “ฐานข้อมูลความปลอดภัยด้านสารเคมีเป็นแหล่งอ้างอิง” โดยเปิดเป็นเว็บไซต์ [<http://www.chemtrack.org>] มีข้อมูล เช่น เอกสารความปลอดภัยของสารเคมี (Material Safety Data Sheet: MSDS) มากกว่า 1,000 ชนิด กฎหมายด้านสารเคมี สถิติเกี่ยวกับสารเคมี สถิติอุบัติเหตุ บทความสาระความรู้พิษภัยใกล้ตัว รวมถึงการสร้างเครือข่ายฐานข้อมูลกับผู้ให้บริการอื่น ๆ

- ปี พ.ศ. 2551 “ฐานความรู้เรื่อง REACH สร้างความเข้มแข็งให้อุตสาหกรรมไทยรับมือกับมาตรการอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษี (Non Tariff Barrier: NTB)” เนื่องจากสหภาพยุโรปซึ่งเป็นตลาดส่งออกสินค้าหลักของไทย ได้ตรากฎหมายสารเคมี หรือ “REACH” เพื่อคุ้มครองสุขภาพมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากการใช้สารเคมี โดยกำหนดให้มีการจดทะเบียนสารเคมี หรือสารเคมีในผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตหรือนำเข้าในปริมาณมากกว่า 1 ตันต่อปีต่อราย ซึ่งฐานความรู้เรื่อง REACH เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานรัฐและผู้ประกอบการในการเตรียมความพร้อมและปรับตัวให้กับอุตสาหกรรมไทย

2) สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ (Chulabhorn Research Institute: CRI)

สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์เป็นองค์กรที่ทำการส่งเสริม และดำเนินการวิจัยที่สำคัญของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์มีทำหน้าที่ดำเนินการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ทั้งการวิจัยพื้นฐานในห้องปฏิบัติการ และการวิจัยประยุกต์ โดยเน้นการวิจัยด้านเคมี ด้านวิทยาศาสตร์ชีวการแพทย์ ด้านพิษวิทยาสิ่งแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีชีวภาพ เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาด้านการแพทย์ การสาธารณสุข และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์มีบทบาทสำคัญในงานพิษวิทยาสิ่งแวดล้อม และการวิจัยในเรื่องการประเมินและลดความเสี่ยงอันตรายของสารเคมี เช่น การประเมินความเสี่ยงของการใช้สารกำจัดศัตรูพืชต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ การประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพของคนงานและชุมชนจากการแพร่กระจายของสารอินทรีย์ไฮโดรคาร์บอน การประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพของตำรวจจราจรจากมลภาวะทางอากาศในกรุงเทพฯ และยังให้ความรู้ด้านพิษวิทยาสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีชีวภาพ ซึ่งดำเนินการโดยศูนย์พิษวิทยานานาชาติด้านสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรม (International Center for Environmental and Industrial Toxicology: ICEIT) โดยมีกลุ่มเป้าหมายจำเพาะได้แก่นักวิทยาศาสตร์ เจ้าหน้าที่รัฐ บุคลากรในภาคอุตสาหกรรม และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

โครงการ Chem Helpdesk เป็นโครงการร่วมระหว่างสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์กับองค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEARO) เพื่อเป็นเวทีให้ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาจากสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการสารเคมีใน 11 ประเทศในภูมิภาค SEARO โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายโดยกระบวนการให้คำปรึกษาดังกล่าวผ่านทาง Chem Helpdesk @ Webblog ทั้งนี้ Chem Helpdesk มีการเริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ.2552 [<http://www.ChemHelpdesk.com>]

3) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (Thai Health Promotion Foundation: THPF)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี มีรายได้จากภาษีสรรพสามิตยาสูบและสุราในอัตราร้อยละ 2 ต่อปี ซึ่งปัจจุบันมีเงินเข้ากองทุนจากแหล่งดังกล่าวประมาณปีละ 2 – 2.5 พันล้านบาท สสส. ทำหน้าที่จุดประกายกระตุ้นสนับสนุนประสานความร่วมมือ เพื่อให้คนไทยริเริ่มกิจกรรมหรือโครงการสร้างเสริมสุขภาพโดยไม่จำกัดกรอบวิธีการ และยินดีเปิดรับแนวทางปฏิบัติการใหม่ๆ ที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำไปสู่การขยายค่านิยม และการสร้างพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและกว้างขวาง

ในช่วงปีที่ผ่านมา สสส. ได้ให้การสนับสนุนภาคีเครือข่ายดำเนินงานด้านความปลอดภัยสารเคมีอย่างมากมาย เช่น

- โครงการสิ่งแวดล้อมดี ชีวิตดี๊ดี ประชาปลอดภัย ไร้โรคภัย ร่วมกับเครือข่ายชุมชน เพื่อลดการใช้สารเคมีฆ่าหญ้าของเกษตรกร

- การเสริมสร้างเครือข่ายถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีฆ่าแมลงและปุ๋ยเคมี และเปลี่ยนการเกษตรให้เป็นการเกษตรอินทรีย์โดยการสร้างเครือข่ายในการถ่ายทอดเทคโนโลยี

4) ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย (Center of Excellence for Environmental and Hazardous Waste Management)

ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย (ศสอ.) ดำเนินงานในลักษณะภาคีความร่วมมือของ 8 มหาวิทยาลัย โดยมีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นแกนนำ โดยมีวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตระดับสูงด้านการจัดการของเสียอันตราย และสร้างองค์ความรู้ใหม่รวมทั้งงานวิจัยที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในเรื่องของเสียอันตราย ซึ่งเป็นปัญหาทั้งในระดับประเทศและสากลบนฐานของความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาครัฐ และสถาบันการศึกษาและวิจัยทั้งในและต่างประเทศ

ปัจจุบันศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตรายดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. พัฒนาองค์ความรู้และงานวิจัยที่มีคุณภาพ ซึ่งมีงานวิจัยที่โดดเด่น ได้แก่ โครงการด้านการป้องกันและลดมลพิษ ด้านการประเมินความเสี่ยงและการฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อน ด้านการบำบัด

และกำจัดของเสียและสารอันตราย และการพัฒนาแนวทางในการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการของเสียและสารอันตราย

2. สนับสนุนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านของเสียอันตรายของประเทศ พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของบุคลากร และผลิตภัณฑ์ระดับสูงที่มีคุณภาพ

3. ให้บริการทางวิชาการ คำปรึกษาแนะนำ และถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่ภาครัฐ และภาคเอกชน รวมถึงการให้บริการวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ กิจกรรมที่สำคัญคือการพัฒนาฐานข้อมูลด้านสารเคมีผ่านทางเว็บไซต์ www.chemtrack.org ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่มีผู้เข้าไปใช้ประโยชน์จากข้อมูลเป็นจำนวนมากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน นักศึกษา นักเรียน และประชาชน

5) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Institute of Health Research of Chulalongkorn University: IHR)

ฝ่ายความปลอดภัยเคมีวัตถุ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งดำเนินโครงการวิจัยเพื่อศึกษาและพัฒนาระบบรูปแบบวิธีการและมาตรการด้านระบบบริการสาธารณสุขที่ปลอดภัย และลดความเสี่ยงของเคมีวัตถุ อาทิ สารกำจัดศัตรูพืช สารหนู กรดออกซอลินิก สารฟิลาซิลลิเกต ซึ่งเป็นโครงการร่วมกับหน่วยวิจัยเพื่อการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัย คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังดำเนินการวิจัยเพื่อร่วมพัฒนากำหนดมาตรฐานนานาชาติ (International Standards Development) (JECFA, JMP) ด้านเคมีวัตถุ รวมทั้งให้บริการทางวิชาการต่างๆ

6) คณะวิทยาศาสตร์และคณะเภสัชศาสตร์ของมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน

คณะวิทยาศาสตร์มีหลักสูตรปริญญาตรี โท และเอกในสาขาวิชาเคมีนั้นมียุ่ในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วเป็นหลักสูตรเคมีพื้นฐานสำหรับนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ งานวิจัยของภาควิชาเคมีนั้นครอบคลุมไปในหลายหัวข้อ และยังรวมไปถึงการบริการวิเคราะห์ทางเคมีให้กับภาครัฐและเอกชน ในบางมหาวิทยาลัยยังได้เริ่มให้มีการฝึกปฏิบัติความปลอดภัยด้านสารเคมี เช่น การอบรมเรื่อง การจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายให้กับเจ้าหน้าที่และนิสิต ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีและของเสียอันตรายอย่างถูกวิธี ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การจัดการสารเคมีและของเสียจากห้องปฏิบัติการ และการจัดการความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์

คณะเภสัชศาสตร์เป็นคณะวิชาที่เน้นการเรียนการสอนและวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์ซึ่งทำงานเกี่ยวข้องกับสารเคมี สารชีวเคมี และสารชีวภาพอันตราย ได้มีการจัดตั้งเครือข่ายห้องปฏิบัติการปลอดภัยในคณะเภสัชศาสตร์ (คปปก.) ภายใต้เครือข่ายเภสัชศาสตร์เพื่อ

การสร้างเสริมสุขภาพ (คภ.สสส) โดยกำหนดให้คณะเภสัชศาสตร์ทุกสถาบันพัฒนาระบบบริหารจัดการห้องปฏิบัติการปลอดภัยขึ้น เพื่อจัดระบบห้องปฏิบัติการที่เอื้อต่อการทำงานอย่างปลอดภัย สร้างความมั่นใจและสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกสาธารณะให้กับนักศึกษา อาจารย์ พนักงาน และบุคลากรทุกระดับในด้านความปลอดภัยและสุขภาพในการทำงาน โดยในปีการศึกษา 2551-2552 ได้ดำเนินการพัฒนาระบบบริหารจัดการห้องปฏิบัติการปลอดภัยต้นแบบขึ้นภายในคณะเภสัชศาสตร์ของทุกมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการ และทดลองใช้ระบบในการปฏิบัติในห้องปฏิบัติการนำร่อง เพื่อหาจุดบกพร่องและปัญหาแล้วนำมาแก้ไขให้ได้ระบบที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานของแต่ละคณะ และเป็นระบบต้นแบบเพื่อให้ห้องปฏิบัติการอื่นของแต่ละคณะรวมถึงของหน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัยนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดระบบภายในหน่วยงานของตนต่อไป

5.1.4 ภาคเอกชน

1) กลุ่มอุตสาหกรรมเคมี สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

กลุ่มอุตสาหกรรมเคมี (Chemical Industry Club: CIC) ซึ่งอยู่ภายใต้สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (Federation of Thai Industries: FTI) จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวมสมาชิกและตัวแทนของสมาชิกกลุ่มในการประสานนโยบายและดำเนินงานระหว่างสมาชิกกลุ่มกับภาครัฐ รวมทั้งเพื่อเป็นที่สำหรับสมาชิกกลุ่มมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์เกี่ยวกับอุตสาหกรรม ตลอดจนค้นคว้า เผยแพร่ ส่งเสริมและอบรมวิชาการที่ทันสมัย ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและการประสานงานระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกับส่วนงานราชการ ผู้จำหน่ายและผู้บริโภค

ปัจจุบัน (มีนาคม 2556) กลุ่มอุตสาหกรรมเคมีมีสมาชิกทั้งสิ้น 157 ราย กลุ่มอุตสาหกรรมเคมีมีบทบาทสำคัญในการจัดการสารเคมีและความปลอดภัยด้านสารเคมีโดยทางกลุ่มอุตสาหกรรมเคมี ดำเนินกิจกรรมในการรวบรวมข้อมูล การทดสอบสารเคมี การประเมินและลดความเสี่ยง โดยมุ่งไปที่สารเคมีที่ใช้ในอุตสาหกรรมและให้บริการแก่สมาชิกของกลุ่ม เช่น การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โครงการความปลอดภัยต่อสุขภาพในการทำงาน (TIS 18000 หรือ OHAS 18000) ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) และรายงานการประเมินอันตราย/ความเสี่ยง ทางกลุ่มอุตสาหกรรมเคมียังได้จัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่หน่วยงานของภาครัฐที่สนใจ โดยมีเป้าหมายสำคัญในการให้ความรู้กับกลุ่มผู้ใช้แรงงานและประชาชนทั่วไป

นอกจากนี้ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2539 ทางกลุ่มฯ ได้เริ่มดำเนินโครงการดูแลด้วยความรับผิดชอบ (Responsible Care program) ในประเทศไทยร่วมกับสมาพันธ์อุตสาหกรรมเคมีระหว่างประเทศ (The International Council of Chemical Association: ICCA) โดยเป็นโครงการที่ได้รับการขึ้น

ทะเบียนกับ ICCA เพื่อก่อให้เกิดการจัดการสารเคมีที่เหมาะสมในการผลิตและการจัดการสารเคมี โดยสมาชิกในกลุ่มอุตสาหกรรมเคมีนำหลักการที่กำหนดไปใช้ในบริษัท เพื่อให้มีการบริหารจัดการสารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างบริษัทสมาชิก และองค์กร / สมาคมที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมของโครงการดูแลด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมมีดังนี้

- (1) จัดพิมพ์คู่มือข้อกำหนดของแนวปฏิบัติด้านการจัดการและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับหลักการระบบและเทคนิคในทางปฏิบัติ (Implementation Guidelines) ซึ่งประกอบด้วยข้อกำหนด 6 ข้อ ดังนี้ 1) การสร้างความตระหนักต่อชุมชนและการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน 2) กระบวนการที่ปลอดภัย 3) สุขภาพและความปลอดภัยของพนักงาน 4) การป้องกันการเกิดมลพิษ 5) การจัดจำหน่าย 6) การดูแลผลิตภัณฑ์
- (2) ดำเนินการสื่อสารข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องกับภาครัฐ ภาคเอกชนต่าง ๆ สถาบันการศึกษา และสาธารณชน ผ่านหลาย ๆ ช่องทาง เช่น เว็บไซต์ Responsible Care ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับสาธารณชนในด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม จัดทำจดหมายข่าว สิ่งตีพิมพ์ส่งเสริมความรู้ด้านความปลอดภัยสารเคมี ให้แก่สถาบันการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมโครงการเยี่ยมชมบริษัทสมาชิกเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น โครงการทูต Responsible Care (Ambassador) ทำหน้าที่ให้ความรู้และคำแนะนำ รวมทั้งฝึกอบรมแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับ Responsible Care ให้กับองค์กร หน่วยงาน ตลอดจนบริษัทที่สนใจ
- (3) คณะกรรมการจัดการดูแลด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมแห่งประเทศไทย ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนปรัชญา ประสบการณ์ ความรู้ กับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ผ่านทางการประชุสัมพันธ์ เจรจาและร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น
 - การพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ 2 เดือนต่อครั้ง
 - งานเฉพาะกิจใน 4 สาขา ได้แก่ (1) การส่งเสริมกิจกรรมด้านการดูแลด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (2) การจัดการให้เกิดการปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ (3) การสื่อสารประชุสัมพันธ์และการประสานงานระหว่างประเทศ และ (4) การฝึกอบรมและสัมมนาเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทาง และติดตามผลการดำเนินงาน

- จัดทำจดหมายข่าวราย 3 เดือน สรุปรายงานสถานะในทุก 2 ปี และเอกสาร แผ่นพับเผยแพร่ ความรู้
- จัดทำเว็บไซต์ของงานการดูแลด้วยความรับผิดชอบต่อประเทศไทย ซึ่งจะเปิดใช้ในไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2548 (www.responsiblecare.org)
- คณะกรรมการจัดการดูแลด้วยความรับผิดชอบต่อประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเคมี ได้จัดอบรม Globally Harmonized System of Classification and Labeling of Chemicals สำหรับวิทยากร (Training for the trainers) โดยความร่วมมือกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม และองค์การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (JETRO) ของประเทศญี่ปุ่น

2) สถาบันสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม (The Industrial Environment Institute: IEI)

สถาบันสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม อยู่ภายใต้การบริหารของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่ให้บริการทางวิชาการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาดแก่สมาชิกสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รวมถึงการประสานความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชนต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีโครงการและกิจกรรมที่กำลังดำเนินการในปี พ.ศ. 2552 ดังนี้

1. โครงการพัฒนาฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมของวัสดุพื้นฐานและพลังงานของประเทศ สำหรับอุตสาหกรรมเคมี เป็นโครงการเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลปัจจุบันและอนาคต สำหรับอุตสาหกรรมเคมี
2. โครงการจัดทำคู่มือข้อมูลวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Inventory –Life Cycle assessment :LCI-LCA) เพื่อให้เกิดการบูรณาการ และประยุกต์ใช้แนวคิดและความรู้ด้านการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ รวมถึงเครื่องมือการจัดการสิ่งแวดล้อมสมัยใหม่ที่ต่อเนื่องกับ LCA และพัฒนาขีดความสามารถให้สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดและหลักการของ LCA เป็นแนวทางสำหรับการดำเนินงาน
3. โครงการพัฒนาฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมของวัสดุพื้นฐานและพลังงานของประเทศ สำหรับอุตสาหกรรมแก้วและกระจก เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลปัจจุบันและอนาคต สำหรับอุตสาหกรรมแก้วและกระจก ให้ใช้เป็นฐานข้อมูลกลางของประเทศ
4. โครงการ Facilitating Environmental Management and Investment by Polluting Industry (FEMIPi) in Thailand เพื่อนำความรู้ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้

กับระบบการจัดการน้ำเสียของกลุ่มอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ให้มีค่าใช้จ่ายน้อยลง แต่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและมีรูปแบบที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

5. การจัดฝึกอบรมหลักสูตรด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เทคนิคการจัดการน้ำเสีย อุตสาหกรรมเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ หลักสูตรบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ผู้ปฏิบัติงานประจำระบบการจัดการมลพิษทางอุตสาหกรรม และหลักสูตรด้านเทคนิคการควบคุมดูแลระบบบำบัดมลพิษ เช่น เทคนิคการควบคุมดูแลระบบบำบัดมลพิษอากาศ
6. กิจกรรมเยี่ยมชมโรงงานด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

3) สมาคมอารักขาพืชไทย (Thai Crop Protection Association: TCPA)

สมาคมอารักขาพืชไทยเป็นองค์กรภาคอุตสาหกรรมสารเคมีเกษตร ที่ทำการสนับสนุนส่งเสริมสมาชิกให้ดำเนินการด้วยความรับผิดชอบ โดยให้มีการใช้สารเคมีเกษตรให้เกิดประโยชน์ ไม่เกิดโทษต่อเกษตรกรผู้ใช้และสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่สนับสนุนสมาชิกซึ่งเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ให้ดำเนินธุรกิจบนพื้นฐานของจรรยาบรรณ ส่งเสริมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชให้เกิดประโยชน์ และไม่เกิดโทษต่อผู้ใช้ ผู้บริโภค และสภาพแวดล้อม และเป็นสื่อกลางในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เผยแพร่การใช้สารอารักขาพืชอย่างถูกต้อง และปลอดภัย ด้วยวิธีการต่าง ๆ สมาคมอารักขาพืชไทยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการย่อยเพื่อดูแลงานในหลายด้าน ประกอบด้วย งานวิชาการและการประสานงานกับภาครัฐ งานมาตรฐานอุตสาหกรรม งานควบคุมคุณภาพ งานความปลอดภัยในการใช้และการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน การสร้างแนวทางการปฏิบัติร่วมกันและงานสื่อสารประชาสัมพันธ์ โดยจัดให้มีการอบรมสัมมนาและได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการทำงานกับสารเคมีที่เรียกว่า Material Safety Data Sheets (MSDSs) ของสารเคมีทางการเกษตร จำนวนทั้งสิ้น 300 ชนิด ซึ่งสามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้จากเว็บไซต์ของสมาคมอารักขาพืชไทย [<http://www.tcpa.or.th/thai/library.html>]

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา สมาคมอารักขาพืชไทยมุ่งเน้น และพยายามริเริ่มดำเนินกิจกรรมหลายอย่างในเรื่องการใช้สารเคมีอย่างปลอดภัย โดยผลงานที่เป็นรูปธรรมและนำไปใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย ได้แก่ คำแนะนำในการขนส่งสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช คำแนะนำในการจัดการกากของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และคำแนะนำของการจัดการภาวะวิกฤติ/ อุบัติเหตุในการผลิตสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

5.1.5 องค์กรพัฒนาเอกชน

องค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสารเคมีมากขึ้น โดยส่วนใหญ่เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และเฝ้าระวังติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสารเคมีต่อสุขภาพประชาชนและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังได้ร่วมวิเคราะห์และพัฒนานโยบายด้านสารเคมี รวมทั้งดำเนินการวิจัยทางเลือกอื่นที่ไม่ใช้สารเคมีอันตราย

1) มูลนิธิบูรณะนิเวศ (Ecological Alert and Recovery – Thailand: EARTH)

มูลนิธิบูรณะนิเวศ เดิมชื่อ **กลุ่มศึกษาและรณรงค์มลภาวะอุตสาหกรรม** เป็นองค์กรอิสระของไทยที่ไม่หวังผลกำไร โดยทำงานร่วมกับชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมเรื่องคุณภาพชีวิต รวมทั้งยกระดับความยุติธรรมทางด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมในบริหารจัดการของประเทศไทย ทำหน้าที่ ศึกษา ติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อประชาชน ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและผลกระทบจากสารอันตรายและของเสียอันตราย ศึกษา ติดตามการดำเนินการเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้อง สนับสนุน ช่วยเหลือชุมชน/ ผู้ที่ได้รับผลกระทบ วิจัย เผยแพร่ข้อมูล รณรงค์ในระดับนโยบาย หรือแนวทางการจัดการปัญหาที่ไม่เหมาะสม

นับตั้งแต่ก่อตั้งเมื่อปีพ.ศ. 2540 มูลนิธิฯ ได้ให้การส่งเสริม และขยายขอบเขตการดำเนินการเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มประชากรเป้าหมาย ผ่านทางการวิจัย การกระจายข้อมูล การเฝ้าระวังติดตามเพื่อปกป้องสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ชน ทั้งหมดนี้เพื่อเป้าหมายสูงสุดในการนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และ มูลนิธิบูรณะนิเวศ ยังมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายอุตสาหกรรม โดยเน้นให้มีการตระหนักในเรื่องผลกระทบของสารเคมีอันตรายต่อระบบนิเวศ ความปลอดภัยในการใช้สารเคมี รวมทั้งสุขภาพของคนในชุมชนท้องถิ่นและคนงาน ในปี พ.ศ. 2552 มูลนิธิบูรณะนิเวศได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- มูลนิธิบูรณะนิเวศร่วมกับนิตยสารฉลาดซื้อเข้าร่วมโครงการระหว่างประเทศ เพื่อศึกษาการปนเปื้อนของสารตะกั่วในสีตกแต่งและสีทาบ้านใน 10 ประเทศ ดำเนินการทดสอบโดย Toxics Link (องค์กรพัฒนาเอกชนในอินเดีย) และเครือข่ายระหว่างประเทศต่อต้านสารพิษ POPs (International POPs Elimination Network, IPEN) โครงการนี้เน้นการทดสอบหาความเข้มข้นของตะกั่วในสีที่ใช้อยู่ในประเทศกำลังพัฒนา

- มูลนิธิบูรณะนิเวศร่วมกับองค์กรเฝ้าระวังมลพิษ Global Community Monitor สหรัฐอเมริกา คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา ตัวแทนกรรมการ 5 คณะ ตรวจสอบสารมลพิษในอากาศที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและนิคมอุตสาหกรรมเอเชีย พบการปนเปื้อนของสารอินทรีย์ระเหยง่ายในอากาศ อาทิ สาร 1,3 บิวทาไดอิน ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็ง สูงเกินค่าเฝ้าระวังของกรมควบคุมมลพิษที่กำหนดไว้

2) กรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (สำนักงานประเทศไทย) (Greenpeace

Southeast Asia (Thailand Office)

กรีนพีซเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนนานาชาติที่ดำเนินกิจกรรมการด้านสิ่งแวดล้อมและสันติภาพ ก่อตั้งในประเทศแคนาดาเมื่อปี พ.ศ. 2514 กรีนพีซได้ทำงานรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อมในหลายด้าน ได้แก่ การหยุดภาวะโลกร้อน การต่อต้านการใช้พลังงานนิวเคลียร์ การปกป้องมหาสมุทรและความหลากหลายทางชีวภาพ การปฏิเสธรถตัดต่อพันธุกรรม รวมทั้งการรณรงค์ให้ยกเลิกการใช้สารเคมีอันตรายในผลิตภัณฑ์และที่มีการปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะมลพิษทางน้ำอันเกิดจากการปล่อยสารอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรม งานรณรงค์ที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีจะเน้นการตรวจระดับการปนเปื้อนสารเคมีอันตรายในแหล่งน้ำและในผลิตภัณฑ์ จากนั้นจะทำการรณรงค์ผ่านสื่อมวลชนและผู้บริโภคโดยการแสดงกิจกรรมสื่อสารเชิงสัญลักษณ์เพื่อเรียกร้องให้ผู้ผลิตรายใหญ่มีความรับผิดชอบมากขึ้นโดยการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้ลดและเลิกใช้สารเคมีอันตรายตลอดห่วงโซ่การผลิตผลิตภัณฑ์และลดการปลดปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม

งานรณรงค์ล่าสุด คือ โครงการ “ล้างสร้างพิษ (Detox)” ที่กรีนพีซได้เปิดเผยผลวิเคราะห์ตัวอย่างเสื้อผ้าและชี้ให้เห็นถึงการใช้สารเคมีอันตรายในกระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมฟอกย้อมและสิ่งทอซึ่งตกค้างในผลิตภัณฑ์และได้เรียกร้องให้แบรนด์เสื้อผ้าแฟชั่นใหญ่ๆ เป็นผู้นำในการยุติการใช้สารเคมีอันตรายและให้โรงงานผู้ผลิตมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับชนิดและปริมาณการปลดปล่อยสารเคมีอันตรายจากโรงงานสู่ชุมชนและแหล่งน้ำ

3) มูลนิธิชีววิถี (BIOTHAI)

มูลนิธิชีววิถีหรือไบโอไทย (BIOTHAI) ก่อตั้งขึ้นจากการรวมตัวกันของ นักกิจกรรมทางสังคม เกษตรกร นักวิชาการ ข้าราชการ และสมาชิกในชุมชนท้องถิ่นต่างๆ ที่ตระหนักในประเด็นความสำคัญ ปัญหาและทางออกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พัฒนา ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ/ภูมิ

ปัญญาท้องถิ่น สิทธิชุมชน ความมั่นคง/อธิปไตยทางอาหาร เกษตรกรรม/การพัฒนาที่ยั่งยืน และการค้าที่เป็นธรรม

ปัจจุบันมูลนิธิได้ทำงานร่วมกับองค์กรภาคีต่างๆ เพื่อให้การสนับสนุนชุมชนมากกว่า 400 ชุมชนทั่วทุกภาคของประเทศไทย เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศ ฟื้นฟูและพัฒนาการใช้ประโยชน์พันธุกรรมข้าว ผักพื้นบ้าน ไม้ผลเมืองร้อน เพื่อยกระดับการพึ่งพาตนเองและความมั่นคงทางอาหารขับเคลื่อนการรณรงค์ภายใต้ชื่อ “กินเปลี่ยนโลก” หรือ “Food for Change” เพื่อให้ผู้บริโภคตระหนักและเปลี่ยนวิถีการบริโภคมาสนับสนุนวิถีการผลิตของชุมชนท้องถิ่นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีระบบการผลิตที่ยั่งยืน คำนี้ถึงสุขภาพและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ มูลนิธิฯ ได้รณรงค์และเผยแพร่ปัญหาผลกระทบต่อทรัพยากรชีวภาพ เช่น การเคลื่อนไหวต่อต้าน “โจรสลัดชีวภาพ” เช่น กรณีการจดสิทธิบัตรข้าวหอมมะลิไทย ติดตามและตรวจสอบผลกระทบของพันธุวิศวกรรมต่อระบบเกษตรและอาหาร ในกรณีการปนเปื้อนทางพันธุกรรมของพืชตัดแปลงพันธุกรรม และขับเคลื่อนและผลักดันให้เกิดนโยบายและกฎหมายเพื่อคุ้มครองทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้กฎหมายที่มีลักษณะเฉพาะ (sui generis) เช่น พ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ติดตามและเคลื่อนไหวปัญหาของการเปิดเสรีการค้าที่มีผลกระทบต่อเกษตรกร ผู้บริโภค และผู้ประกอบการรายย่อย ตลอดจนร่วมก่อตั้งคณะทำงานติดตามกระบวนการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งในระดับสากลและระดับประเทศ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารเคมีโดยตรงนั้น มูลนิธิชีววิถีได้จัดตั้งเครือข่ายเตือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (Thailand Pesticide Alert Network: Thai-PAN) เป็นการเชื่อมโยงของกลุ่มนักวิชาการจากหลากหลายสาขาองค์กรสาธารณประโยชน์ด้านการเกษตรและการคุ้มครองผู้บริโภค และกลุ่มเกษตรกรที่ตระหนักถึงความอันตรายของสารเคมีกำจัดศัตรูพืชและประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ในการขึ้นทะเบียน การนำเข้า การโฆษณา การจำหน่าย และการควบคุมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช จึงได้มีพันธกิจในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของสารเคมีทางการเกษตรสื่อสารสาธารณะและเตือนภัยปัญหาของสารเคมีเหล่านี้ รวมไปถึงการขับเคลื่อนทางนโยบายด้านการจัดการและควบคุมสารเคมีกำจัดศัตรูพืชให้มีความรัดกุมยิ่งขึ้นเพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร ผู้บริโภค สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาที่ยั่งยืน

4) เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก (Alternative Agriculture Network: AAN)

เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกเป็นเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มองค์กรอิสระและชุมชน โดยมีเป้าหมายในการเสริมสร้างให้ชุมชนท้องถิ่นมีการพัฒนาการเกษตรทางเลือก และมีระบบซึ่งมีการผสมผสานกันระหว่างระบบนิเวศท้องถิ่นกับวัฒนธรรมของชุมชนรากหญ้า เครือข่าย

เกษตรกรรมทางเลือกได้สร้างศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรรายย่อย และส่งเสริมความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้เกิดความเป็นสุขอย่างยั่งยืน ในปี พ.ศ. 2550 เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกได้จัดเวทีสัมมนา “บทเรียนการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนสู่สังคมสุขภาวะ” เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่องค์ความรู้จากการดำเนินงาน โดยเกษตรกร องค์กรชุมชน และภาคี ทั้งในด้านบทเรียน ประสบการณ์ และศักยภาพ หรือความพยายามของเกษตรกรและองค์กรชุมชนที่จะแก้ปัญหาของตนเองและพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนต่อไป

5) สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (Thailand Environment Institute: TEI)

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยเป็นองค์กรอิสระที่ไม่แสวงหาผลประโยชน์ มีเป้าหมายเรื่องสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในประเทศไทยเป็นหลัก ทำหน้าที่ดำเนินงานวิจัยและกิจกรรมทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ และเผยแพร่ผลงานออกสู่สาธารณชน สร้างระบบสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข้อมูล พัฒนาบุคลากร ดำเนินกิจกรรมที่เสริมสร้างขีดความสามารถในงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสของสังคม เพื่อสนับสนุนจุดมุ่งหมายของประเทศที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนในกรอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยทำงานร่วมกับภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน ภาคประชาสังคมทั้งระดับในประเทศและนานาชาติ และชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้ สถาบันฯ ยังช่วยให้เกิดการ เชื่อมโยงนโยบาย เพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม

ในปี พ.ศ. 2551-2552 สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยได้ดำเนินโครงการต่างๆ มากมายภายใต้กรอบโครงการ 4 กรอบ ดังนี้

- วิจัยเชิงนโยบาย เช่น โครงการฉลากเขียว
- ภาคสนาม เช่น โครงการป่าชายเลนเพื่อชุมชน
- ทรัพยากรมนุษย์ และการฝึกอบรม เช่น โครงการลดเมืองร้อนด้วยมือเราปีที่ 4 โครงการเรียนรู้รัตนโกสินทร์เพื่อการอนุรักษ์
- บริการสังคม เช่น โครงการเครือข่ายเฝ้าระวังป่าไทย โครงการการจัดทำการขึ้นทะเบียนฉลากคาร์บอน

6) สภาเครือข่ายกลุ่มผู้ป่วยจากการทำงานและสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย (The Council of Work and Environment Related Patient's Network of Thailand: WEPT)

สภาเครือข่ายกลุ่มผู้ป่วยจากการทำงานและสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทยมีเป้าหมายในการทำงานเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิแรงงานตามกฎหมาย ปัญหาสุขภาพที่จะเกิดขึ้นกับแรงงาน และแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เน้นการเชื่อมร้อยเครือข่ายแรงงานทั้งผู้ป่วยและผู้นำ

แรงงาน เพื่อให้ความรู้และสร้างแนวร่วมในการป้องกันปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการทำงานและเชื่อมกับผู้นำชุมชนเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพของประชาชนอันเนื่องมาจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของโรงงานอุตสาหกรรม

5.2 การวิเคราะห์ภารกิจหน่วยงาน/องค์กรหลักตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2555 – 2564)

จากที่นำเสนอก่อนหน้านี้ว่า ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงของการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2555 - 2564) ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 10 ปี แผนยุทธศาสตร์ ฉบับที่ 4 ได้กำหนดเป้าประสงค์ไว้ว่า “ภายในปีพ.ศ. 2564 สังคมและสิ่งแวดล้อมปลอดภัยบนพื้นฐานของการจัดการสารเคมีที่มีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ” โดยได้ระบุว่าเป็นเป้าประสงค์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสารเคมี (Strategic Approach to International Chemicals Management: SAICM)¹ เพื่อที่จะบรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว แผนยุทธศาสตร์ ได้วางยุทธศาสตร์ไว้ 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบข้อมูล กลไกและเครื่องมือในการจัดการสารเคมีอย่างเป็นระบบครบวงจร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพและบทบาทในการบริหารจัดการสารเคมีของทุกภาคส่วน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมี

แผนยุทธศาสตร์ ได้ระบุกลวิธีต่างๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์รวมทั้งหน่วยงานและองค์กรที่รับผิดชอบตามกลวิธีต่างๆ สรุปได้ดังตารางที่ 5.5 – 5.7

¹ SAICM has as its overall objective the achievement of the sound management of chemicals throughout their life cycle so that, by 2020, chemicals are produced and used in ways that minimize significant adverse impacts on human health and the environment. This “2020 goal” was adopted by the World Summit on Sustainable Development in 2002 as part of the Johannesburg Plan of Implementation (ที่มา: <http://www.saicm.org>)

ตารางที่ 5.5 หน่วยงานและองค์กรที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาฐานข้อมูล กลไกและเครื่องมือในการจัดการสารเคมีอย่างเป็นระบบครบวงจร

กลวิธี	รายละเอียดตามกลวิธี	หน่วยงาน/องค์กรรับผิดชอบ
กลวิธีที่ 1 พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง	(1) พัฒนาฐานข้อมูลสารเคมีของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ	กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงสาธารณสุข
	(2) เชื่อมโยงระบบข้อมูลสารเคมีของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นระบบฐานข้อมูลกลางที่ประกอบด้วย ข้อมูลการนำเข้า ส่งออก การผลิตและการดำเนินการกับสารเคมีที่มีอยู่ จนถึงการบำบัด กำจัดและทำลาย เพื่อให้ทราบข้อมูลสารเคมีตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำและพัฒนา ระบบข้อมูลเพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้	กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข
กลวิธีที่ 2 พัฒนากลไกและเครื่องมือในการจัดการสารเคมีอย่างเป็นระบบครบวงจร	(1) พัฒนาเครื่องมือทางกฎหมาย เพื่อให้มีการควบคุม กำกับดูแลสารเคมีจากต้นน้ำถึงปลายน้ำ (ตลอดวงจรชีวิตของสารเคมี) ทั้งนี้ ให้มีการพิจารณาช่องว่างทางกฎหมายที่ยังมีอยู่และพัฒนาให้มีการออกกฎหมายให้ครอบคลุมทั้งสารเคมีในภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคการขนส่งและภาคผู้บริโภคและภาคสาธารณสุข เช่น การพิจารณาควบคุมการนำเข้าสารเคมีที่เป็นแบบ positive list การควบคุมสารเคมีนำเข้าเพิ่มเติม การเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการร่างกฎหมาย การพัฒนา กฎหมายการเปิดเผยข้อมูล ให้ประชาชนรู้ถึงความเป็นอันตรายของสารเคมี เป็นต้น	กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข
	(2) พัฒนาเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ กลไกและเครื่องมือ ระบบการประกันอุบัติเหตุในการขนส่งวัตถุอันตราย มาตรการจูงใจให้เอกชนดำเนินการภายใต้ ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น	กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม
	(3) พัฒนาเครื่องมือด้านการประเมิน (Assessment) อาทิ การประเมินศักยภาพการรองรับเชิงพื้นที่ (Carrying Capacity) การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวิทยาศาสตร์

กลวิธี	รายละเอียดตามกลวิธี	หน่วยงาน/องค์กรรับผิดชอบ
	(EIA) และสุขภาพ (HIA) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)	และเทคโนโลยี กระทรวง อุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
	(4) เตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยจากสารเคมี เพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น นาโนเทคโนโลยี	<u>กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</u> กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม
กลวิธีที่ 3 สร้างกลไกเพื่อ ขับเคลื่อนการ จัดการสารเคมี อย่างมี ประสิทธิภาพ	(1) สร้างกลไกการขับเคลื่อนแผน โดยให้แผน ยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 4 มีการทบทวนผลการดำเนินงาน ทุก 2 ปี	<u>คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนา ยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมี</u>
	(2) ศึกษาแนวทางการจัดตั้งองค์กรกลางในการจัดการ สารเคมีระดับชาติ (National Chemical Agency: NCA) เพื่อรองรับการดำเนินงาน ในเรื่องของการจัดการระบบ ข้อมูลสารเคมีกลางในระดับชาติ และระบบการประเมิน ความเสี่ยงสารเคมี ตลอดจน การเชื่อมโยงการบริหาร จัดการสารเคมีให้เป็นระบบที่บูรณาการครบวงจร	<u>คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนา ยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมี</u>

หมายเหตุ: หน่วยงานที่ขีดเส้นใต้ แสดงหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในกลวิธีนั้น

ที่มา: ปรับจากแผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2555 – 2564)

ตารางที่ 5.6 หน่วยงานและองค์กรที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนา ศักยภาพและบทบาทในการบริหารจัดการสารเคมีของทุกภาคส่วน

กลวิธี	รายละเอียดตามกลวิธี	หน่วยงาน/องค์กรรับผิดชอบ
กลวิธีที่ 1 พัฒนาองค์ ความรู้และ พัฒนา ศักยภาพ บุคลากรที่ เกี่ยวข้องับ การจัดการ สารเคมี	(1) พัฒนาและสื่อสารองค์ความรู้ ก. พัฒนาระบบการจัดการองค์ความรู้และการศึกษาด้านการจัดการสารเคมี ข. ส่งเสริมการวิจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องสารทดแทน การลดความเสี่ยง และศึกษาวิจัยเพิ่มเติมด้านระบาดวิทยาและผลกระทบของสารเคมีอันตราย ค. พัฒนาเครื่องตรวจวัดอย่างง่ายในการตรวจสอบมลพิษจากสารเคมีในระดับท้องถิ่น ง. ส่งเสริมการสื่อสารสาธารณะ	<u>กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</u> กระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
	(2) พัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารเคมี ก. ให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ข. ให้มีการฝึกอบรมครูอาจารย์และเยาวชน ค. สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมบุคลากรในภาคเอกชน	<u>กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</u> <u>กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</u> <u>กระทรวงสาธารณสุข</u> <u>กระทรวงอุตสาหกรรม</u> กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง

กลวิธี	รายละเอียดตามกลวิธี	หน่วยงาน/องค์กรรับผิดชอบ
	พนักงาน คนงานในโรงงานและผู้เกี่ยวข้อง ง. ส่งเสริมการให้ความรู้แก่ประชาชน จ. พัฒนาผู้เชี่ยวชาญด้านสินค้าอันตรายและผู้ประเมินสารเคมี	กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ
	(3) พัฒนาศักยภาพห้องปฏิบัติการด้านสารเคมี ก. พัฒนาห้องปฏิบัติการอ้างอิงและศูนย์ความเป็นเลิศด้านการปฏิบัติการสารเคมี ข. พัฒนาระบบความสามารถในการทดสอบอันตรายเคมีภัณฑ์ในห้องทดลอง ค. ส่งเสริมให้มีการกำจัดของเสียจากห้องปฏิบัติการอย่างถูกต้องและปลอดภัย	<u>กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</u> <u>กระทรวงสาธารณสุข</u> <u>กระทรวงทรัพยากร</u> <u>ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</u> กระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม
	(4) พัฒนาศักยภาพศูนย์พิษวิทยาและเครือข่าย ให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน	<u>กระทรวงสาธารณสุข</u> กระทรวงศึกษาธิการ
กลวิธีที่ 2 พัฒนา ศักยภาพการ ตอบสนองและ การเตรียม ความพร้อมต่อ พันธกรณีและ ข้อตกลง ระหว่าง ประเทศ	(1) เสริมสร้างประสิทธิภาพการตอบสนองการดำเนินการตามอนุสัญญาต่าง ๆ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและคุ้มครองสิทธิคนไทย	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวง <u>ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</u> กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวง คมนาคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง สาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม
	(2) เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับกลไกระหว่างประเทศที่มีการพัฒนา/ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เช่น IFCS, SAICM, GHS, REACH และ Free Trade Area (FTA) เป็นต้น	<u>กระทรวงการต่างประเทศ</u> <u>กระทรวงพาณิชย์</u> <u>กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</u> กระทรวงคมนาคม กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง สาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม
	(3) เสริมสร้างศักยภาพคณะผู้เชี่ยวชาญในการเจรจา ด้านการจัดการสารเคมีระหว่างประเทศ โดยการเสริมสร้างความรู้ในด้านการเจรจาและความรู้ในด้านการจัดการสารเคมีในเรื่องนั้นๆ รวมทั้งหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดทำที่ที่เหมาะสมของประเทศไทยในการเจรจาด้านการจัดการสารเคมีระหว่างประเทศ	<u>กระทรวงการต่างประเทศ</u> <u>กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</u> กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวง คมนาคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง

กลวิธี	รายละเอียดตามกลวิธี	หน่วยงาน/องค์กรรับผิดชอบ
	(4) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านการจัด การสารเคมีสู่สาธารณะ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และให้ความร่วมมือ ในการดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	<p>สาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม</p> <p>กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย</p>
<p>กลวิธีที่ 3 ส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมในการจัดการสารเคมีของทุกภาคส่วน</p>	<p>(1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการจัดการสารเคมี เสริมสร้างให้ชุมชนมีความสามารถในการตรวจสอบการดำเนินงานของภาคเอกชนได้อย่างเข้มแข็ง เช่น การจัดตั้งคณะที่ปรึกษาระดับชุมชน (Community Advisory Panel) การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการวางแผนการจัดการสารเคมี การตรวจสอบสารพิษตกค้างโดยชุมชน</p> <p>(2) เสริมสร้างความเข้มแข็งและบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการจัดการสารเคมีในพื้นที่</p> <p>(3) ส่งเสริมความร่วมมือของภาคเอกชนในการจัดการสารเคมี ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานในการจัดการสารเคมี ผ่านทางช่องทางต่างๆ ของภาคเอกชน เช่น คณะกรรมการร่วมรัฐและเอกชน (กรอ.) สภาอุตสาหกรรม และหอการค้า เป็นต้น</p> <p>(4) ส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของกลุ่มวิชาชีพ และเครือข่ายทางสังคมต่างๆ ใช้กลไกของกลุ่ม</p>	<p>กระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน</p> <p>กระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม</p> <p>กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน</p> <p>กระทรวงสาธารณสุข สภาวิชาชีพต่างๆ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวง</p>

กลวิธี	รายละเอียดตามกลวิธี	หน่วยงาน/องค์กรรับผิดชอบ
	วิชาชีพสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการจัดการสารเคมีของภาคประชาชนและภาคเอกชน ประสานพลังกับเครือข่าย และประสานพลังกลุ่มยุทธศาสตร์ เช่น สภาวิชาชีพต่างๆ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภานายความ สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ และสื่อมวลชน เป็นต้น	คมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

หมายเหตุ: หน่วยงานที่ขีดเส้นใต้ แสดงหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในกลวิธีนั้น

ที่มา: ปรับจากแผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2555 – 2564)

ตารางที่ 5.7 หน่วยงานและองค์กรที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ 3 ลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมี

กลวิธี	รายละเอียดตามกลวิธี	หน่วยงาน/องค์กรรับผิดชอบ
กลวิธีที่ 1 ป้องกัน อันตรายจาก สารเคมี	(1) ลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมีในภาคการเกษตร ก. ส่งเสริมการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) ซึ่งรวมถึงการใช้สารเคมีอย่างปลอดภัย (safe use) ข. ควบคุมการจำหน่ายสารเคมีด้านการเกษตรให้เป็นไปอย่างถูกต้องและทั่วถึง ควบคุมการโฆษณาและการขายตรงสารเคมีเพื่อป้องกันการหลอกลวงและการใช้สารเคมีที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น ค. ลดการใช้สารเคมีด้านการเกษตรที่มีความเสี่ยงสูง กำหนดบัญชีรายชื่อสารเคมีด้านการเกษตรที่มีความเสี่ยงสูง พิจารณาจำกัดหรือยกเลิกการนำเข้าสารเคมี ด้านการเกษตรที่มีความเสี่ยงสูง ง. ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ การใช้สารทดแทนสารเคมีและการสร้างกลไกด้านการตลาดเพื่อส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์จากเกษตรอินทรีย์	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กระทรวงมหาดไทย
	(2) ลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมีในภาคอุตสาหกรรม ก. ลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมีในพื้นที่ที่มีปัญหาหรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง ข. ลดการใช้สารเคมีที่มีความเสี่ยงสูง เช่น การใช้สารทดแทน การสื่อสารความเสี่ยงให้ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจ การประเมินวัฏ	กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กลวิธี	รายละเอียดตามกลวิธี	หน่วยงาน/องค์กรรับผิดชอบ
	<p>จักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Assessment: LCA)</p> <p>ค. ควบคุมให้มีการบำบัดและกำจัดสารเคมีและกากของเสียอันตรายอย่างถูกต้อง และป้องกันไม่ให้มีการลักลอบทิ้ง</p> <p>ง. ส่งเสริมการประกอบการ/การผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การส่งเสริมการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีสีเขียว/เทคโนโลยีสะอาด (Green/ Clean technology) การเผยแพร่และส่งเสริมให้อุตสาหกรรม ใช้หลักการเคมีสีเขียว (Green Chemistry Principle) เป็นองค์ความรู้ในกระบวนการผลิตและกระบวนการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น</p> <p>จ. ส่งเสริมความปลอดภัยและอาชีวอนามัยในสถานประกอบการ</p>	
	<p>(3) ลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมีในภาคผู้บริโภคและสาธารณสุข</p> <p>ก. ส่งเสริมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และการสร้างกลไกด้านการตลาด เช่น ตลาดสีเขียว</p> <p>ข. ส่งเสริมการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสารเคมีจัดการกับปัญหาสารเคมีในผลิตภัณฑ์ (Chemicals in Products) เช่น ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ความปลอดภัยอาหาร และปัญหาการปนเปื้อนโลหะหนัก การดำเนินการต่อเนื่องในเรื่องระบบสากลการจำแนกความเป็นอันตรายและการสื่อสารความเป็นอันตราย (Globally Harmonized System: GHS)</p> <p>ค. ส่งเสริมการจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายจากภาคสาธารณสุขและผู้บริโภค</p>	<p><u>กระทรวงสาธารณสุข</u></p> <p>กระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค</p>
	<p>(4) ลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมีในภาคการขนส่ง โดยจัดทำมาตรฐานบรรจุภัณฑ์ที่ใช้ในการขนส่งและทดสอบมาตรฐาน กำหนดให้มีการประกันภัยการขนส่งสินค้าอันตราย จัดทำ GIS เส้นทางขนส่งสินค้าอันตรายและกำหนดเส้นทางขนส่งสินค้าอันตรายที่เหมาะสม</p>	<p><u>กระทรวงคมนาคม</u> กระทรวงอุตสาหกรรม</p>
<p>กลวิธีที่ 2</p> <p>เฝ้าระวังและ</p>	<p>(1) เฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบระดับมลพิษอันเนื่องมาจากสารเคมีจากแหล่งกำเนิดมลพิษใน</p>	<p><u>กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</u> กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p>

กลวิธี	รายละเอียดตามกลวิธี	หน่วยงาน/องค์กรรับผิดชอบ
ติดตาม ตรวจสอบ ผลกระทบจาก สารเคมี	สิ่งแวดล้อม (น้ำ อากาศ และดิน) ตลอดจนถึง ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค เช่น อาหารและยา ของเล่นเด็ก	กระทรวงสาธารณสุข กระทรวง อุตสาหกรรม
	(2) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง พัฒนา กลไกเพื่อให้ประชาชนสามารถร่วมเป็นส่วนหนึ่ง ของการติดตามและการเฝ้าระวังผลกระทบจาก สารเคมี	กระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวง อุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม สุขภาพ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
	(3) พัฒนางานด้านระบาดวิทยาสารเคมีเพื่อสร้าง ระบบเฝ้าระวังติดตามและตรวจสอบด้านความ ปลอดภัยสารเคมีต่อสุขภาพของประชาชน	กระทรวงสาธารณสุข
กลวิธีที่ 3 รับมือ สถานการณ์ ฉุกเฉินและ การรักษา เยียวยาและ ฟื้นฟู	(1) พัฒนาระบบการจัดการเหตุฉุกเฉิน รวมถึงการ ดำเนินงานต่างๆ ดังต่อไปนี้ ก. จัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉินสารเคมีและการ ฝึกซ้อมแผนในแต่ละระดับ ข. สื่อสารกับประชาชน รวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐที่อยู่ใน กระบวนการ การตอบสนองต่อ ภาวะฉุกเฉิน ค. พัฒนาศักยภาพ Emergency Response Team ทั้งการกู้ภัย กู้ชีพ และ กู้พื้นที่	กระทรวงมหาดไทย กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวง คมนาคม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม สถาบันการแพทย์ ฉุกเฉินแห่งชาติ
	(2) เสริมสร้างประสิทธิภาพการรักษาเยียวยาและ ฟื้นฟู โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานพยาบาล และโรงพยาบาลในพื้นที่เสี่ยงในการช่วยเหลือ เยียวยาผู้ประสบเหตุ และการจัดให้มีกองทุน เยียวยาผู้ประสบเหตุและฟื้นฟูผลกระทบที่ ครอบคลุมใน เรื่อง การเยียวยา และฟื้นฟูทั้ง ทางด้านการเงิน ด้านสุขภาพและจิตใจ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคง มนุษย์

หมายเหตุ: หน่วยงานที่ขีดเส้นใต้ แสดงหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในกลวิธีนั้น

ที่มา: ปรับจากแผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2555 – 2564)

ภายใต้แผนฯ ฉบับที่ 4 นี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดโครงการนำขับเคลื่อน (Flagship) เพื่อเป็นตัวนำในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และเชื่อมโยงแผนงานโครงการอื่นหรือกิจกรรมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง จากผลการประเมินความสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมี

แห่งชาติ ฉบับที่ 3 และจากการระดมสมองของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีได้เสนอโครงการ Flagship ของแผนปฏิบัติการระยะต้น (พ.ศ. 2555 – 2558) จำนวน 7 โครงการ ได้แก่

- 1) โครงการจัดทำฐานข้อมูลกลางสารเคมีของประเทศ
- 2) โครงการปรับปรุงกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสารเคมีและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- 3) โครงการศึกษาความเหมาะสมการจัดตั้งองค์กรกลางในการจัดการสารเคมีระดับชาติ
- 4) โครงการต้นแบบเครือข่ายการจัดการผักผลไม้ปลอดภัยจากสารเคมี
- 5) โครงการนำร่องการพัฒนากลไกการสื่อสารเพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษระหว่างชุมชนและแหล่งกำเนิดมลพิษ
- 6) โครงการพัฒนาแนวทางและต้นแบบการจัดทำแผนที่ความเสี่ยงสารเคมีของชุมชน (Community Risk Mapping) รอบนิคมอุตสาหกรรม
- 7) โครงการบริหารแผนปฏิบัติการระยะต้น พ.ศ. 2555 – 2558 ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2555 – 2564)

5.3 การวิเคราะห์ภารกิจเพิ่มเติมที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ของการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (Rio+20) และยุทธศาสตร์ของประเทศที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงเรื่องสารเคมีกับผลลัพธ์การประชุม Rio+20 แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ผลลัพธ์การประชุมในหัวข้อเรื่องสารเคมีโดยตรง อีกสองส่วนเป็นผลลัพธ์การประชุมในหัวข้อเรื่องอื่น แต่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดการสารเคมี คือ หัวข้อเรื่อง “เศรษฐกิจสีเขียว” และหัวข้อเรื่อง “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”

5.3.1 ผลการประชุมเรื่องสารเคมี

ผลลัพธ์การประชุม Rio+20 ที่เกี่ยวกับเรื่องสารเคมีโดยตรงอยู่ในหัวข้อเรื่อง “สารเคมีและของเสีย” (Chemical and Waste) มีเนื้อหาอยู่ในเอกสารผลลัพธ์การเจรจาตั้งแต่ Para.213 ถึง Para.223 สารสำคัญที่ระบุไว้ ตัวอย่างเช่น ให้มีการจัดการสารเคมีอย่างเหมาะสมและตลอดวงจรชีวิตของสารเคมี ให้มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสารเคมีอย่าง

มีประสิทธิภาพ เรียกร้องให้มีหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนที่สร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพิ่มการดำเนินงานในการลด การใช้ซ้ำและการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ (ตามหลักการ 3Rs) ตลอดจนเพิ่มการนำพลังงานจากของเสียกลับมาใช้ ป้องกันการจัดการของเสียอันตรายอย่างไม่เหมาะสมและการลักลอบทิ้งของเสียอันตราย ให้มีการพัฒนาสารเคมีที่มีความปลอดภัยมากกว่าและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทดแทนสารเคมีอันตรายที่ใช้ในผลิตภัณฑ์และในกระบวนการผลิต การให้ข้อมูลแก่สาธารณะ การใช้หลักความรับผิดชอบต่อที่เพิ่มขึ้นของผู้ผลิต การวิจัยและพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน การลดการใช้และการผลิตสารไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน ฯลฯ (โปรดดูรายละเอียดในกรอบข้อความที่ 2 บทที่ 2)

เมื่อพิจารณาเนื้อหาในแผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และแผนปฏิบัติการระยะต้น (พ.ศ.2555 -2558) ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ฯ จะเห็นได้ว่า แผนปฏิบัติฯ และแผนยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าวมีเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และกลวิธีดำเนินงานที่สอดคล้องและรองรับกับผลลัพธ์ของการประชุม Rio+20 ในหัวข้อสารเคมีได้ในทุกหัวข้อ ซึ่งหมายความว่าหากสามารถดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการและแผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ตามแผนที่กำหนดไว้ จะสามารถตอบสนองกับข้อเรียกร้องต่างๆ ที่เป็นผลลัพธ์การประชุม Rio+20 ได้เกือบครบถ้วน (ดูรายละเอียดในตารางที่ 5.8) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลกลางสารเคมีของประเทศ และโครงการปรับปรุงกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสารเคมีและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งสองโครงการนี้เป็นโครงการภายใต้โครงการนำขับเคลื่อน (Flagship) ของแผนปฏิบัติการระยะต้น ผลลัพธ์ของการดำเนินงานจากทั้งสองโครงการจะเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการดำเนินงานต่อเนื่องในโครงการและมาตรการอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการฯ

ตารางที่ 5.8 เปรียบเทียบสาระสำคัญจากเอกสารผลลัพธ์การประชุม Rio+20 หัวข้อสารเคมีกับ แผนงานโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการระยะต้น (พ.ศ.2555-2558) ของยุทธศาสตร์การจัดการ สารเคมีแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ.2555 -2564)

<p>สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ “การจัดการ สารเคมีและของเสียอันตราย” จากเอกสาร ผลลัพธ์ของการประชุม Rio+20</p>	<p>แผนงานโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการระยะต้น ของยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติฉบับที่ 4</p>
<p>ให้มีการจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายอย่าง เหมาะสมและตลอดวงจรชีวิต (Life Cycle Analysis ,LCA) ตามเป้าหมายที่กำหนดใน แผนปฏิบัติการโจอันเนสเบิร์กภายในปีค.ศ. 2020 (Para. 213)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ 3 ลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมี</p> <p>โครงการส่งเสริมการประยุกต์ใช้การประเมินวัฏจักรชีวิต ผลิตภัณฑ์ (LCA) ในภาคอุตสาหกรรม (LCA + Green Chemistry Principle) : กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 15 ล้านบาท (ลำดับที่ 81)</p>
	<p>โครงการส่งเสริมการประยุกต์ใช้การประเมินวัฏจักรชีวิต ผลิตภัณฑ์ (LCA) ในภาคอุตสาหกรรม (LCA + Carbon Footprint) : กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 5 ล้านบาท (ลำดับที่ 86)</p>
	<p>ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพและบทบาทในการ บริหารจัดการสารเคมีของทุกภาคส่วน</p> <p>โครงการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์ตลอดห่วงโซ่ อุปทาน (Global Product Strategy): สภาอุตสาหกรรม, งบประมาณสภา (ลำดับที่ 62)</p>
<p>ให้มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระหว่าง ประเทศว่าด้วยการจัดการสารเคมีอย่างมี ประสิทธิภาพและเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับ ยุทธศาสตร์นี้ (Para. 214)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพและบทบาทในการ บริหารจัดการสารเคมีของทุกภาคส่วน</p>
	<p>โครงการประสานความร่วมมือและดำเนินการตาม พันธกรณีระหว่างประเทศ (ด้านสารเคมีและของเสีย อันตราย) : กรมควบคุมมลพิษ, 8 ล้านบาท (ลำดับที่ 38)</p> <p>โครงการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการ สารเคมี พันธกรณี และข้อตกลงด้านจัดการสารเคมี ระหว่างประเทศ : กรมองค์การระหว่างประเทศ, 1.68 ล้านบาทต่อปี (ลำดับที่ 39)</p>

<p>สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ “การจัดการสารเคมีและของเสียอันตราย” จากเอกสารผลลัพธ์ของการประชุม Rio+20</p>	<p>แผนงานโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการระยะต้นของยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติฉบับที่ 4</p>
<p>ให้มีหุ้นส่วนความร่วมมือเพิ่มขึ้นระหว่างภาครัฐและเอกชน(อุตสาหกรรม ภาครัฐ วิชาการและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ) โดยมุ่งเสริมสร้างขีดความสามารถและเทคโนโลยีสำหรับการจัดการสารเคมีและของเสียอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและป้องกันการเกิดของเสีย (Para. 217)</p> <p>หมายเหตุ : มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ในเรื่องการสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ลักษณะโครงการภายใต้แผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 4 ยังมีลักษณะแยกส่วน ยังไม่ได้เป็นบูรณาการทำงานระหว่างหน่วยงานรัฐกับภาคเอกชนหรือภาคประชาชน (Public-private partnership)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพและบทบาทในการบริหารจัดการสารเคมีของทุกภาคส่วน</p>
	<p>1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน</p>
	<p>โครงการนำร่องการพัฒนากลไกการสื่อสารเพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษระหว่างชุมชนและแหล่งกำเนิดมลพิษ : สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และมูลนิธิบูรณนิเวศ, 2.5 ล้านบาท (ลำดับที่ 53)</p>
	<p>2) เสริมสร้างความเข้มแข็งและบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)</p>
	<p>โครงการการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการภัยสารเคมีและวัตถุอันตรายเพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขอย่างเป็นระบบ : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 500,000 บาท (ลำดับที่ 55)</p>
	<p>3) เสริมสร้างความร่วมมือของภาคเอกชนในการจัดการสารเคมี</p>
	<p>โครงการอบรมผู้ประกอบการ Logistic : ความรู้เกี่ยวกับสารเคมี : สมาคมผู้จัดการรับส่งสินค้าระหว่างประเทศ, งบประมาณของสมาคม (ลำดับที่ 57)</p>
	<p>โครงการอบรมผู้ประกอบการ : การจำแนกสารเคมีตามระบบสากล GHS : สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, งบประมาณของสภา (ลำดับที่ 59)</p>
<p>โครงการอบรมผู้ประกอบการ : การจัดระบบการขนส่งสารอันตรายในประเทศและระหว่างประเทศ : สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย , งบประมาณของสภา (ลำดับที่ 60)</p>	
<p>โครงการอบรมผู้ประกอบการ : เอกสารความปลอดภัยของสารเคมี (SDS) : สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ใช้งบประมาณของสภา (ลำดับที่ 61)</p>	

<p>สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ “การจัดการสารเคมีและของเสียอันตราย” จากเอกสารผลลัพธ์ของการประชุม Rio+20</p>	<p>แผนงานโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการระยะต้นของยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติฉบับที่ 4</p>
	<p>4) ส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของกลุ่มวิชาชีพและเครือข่ายสังคม</p> <p>แผนงานการประชุมวิชาการเฝ้าระวังสารเคมีทางการเกษตร : มูลนิธิชีววิถี (Bio Thai), งบประมาณของมูลนิธิ (ลำดับที่ 65)</p> <p>แผนงานการพัฒนาข้อเสนอนโยบายควบคุมสารเคมีทางการเกษตร : มูลนิธิชีววิถี (Bio Thai), งบประมาณของมูลนิธิ (ลำดับที่ 66)</p> <p>โครงการส่งเสริมเกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ปลอดภัย : มูลนิธิชีววิถี (Bio Thai), งบประมาณของมูลนิธิ (ลำดับที่ 67)</p>
<p>เพิ่มการดำเนินงานในการลด การใช้ซ้ำและการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ ตามหลักการ 3Rs ตลอดจนการเพิ่มการนำพลังงานจากของเสียกลับมาใช้</p> <p>(Para. 218)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ 3 ลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมี</p> <p>โครงการส่งเสริมการใช้ประโยชน์กากอุตสาหกรรม : กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 10 ล้านบาท (ลำดับที่ 82)</p> <p>โครงการพัฒนาศักยภาพการจัดการกากอุตสาหกรรม : กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 17 ล้านบาท (ลำดับที่ 83)</p>
<p>ให้มีการพัฒนาและบังคับใช้นโยบาย ยุทธศาสตร์กฎหมาย กฎระเบียบด้านการจัดการสารเคมีและของเสีย โดยเฉพาะขยะอิเล็กทรอนิกส์และขยะพลาสติก ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น</p> <p>(Para. 218)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบข้อมูล กลไก และเครื่องมือในการจัดการสารเคมีอย่างเป็นระบบครบวงจร</p> <p>โครงการกำหนดมาตรฐาน มาตรการ และการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายด้านน้ำ อากาศและเสียง และขยะมูลฝอยและกากของเสียอันตราย : กรมควบคุมมลพิษ, 55.92 ล้านบาท (ลำดับที่ 8)</p> <p>โครงการกลไกเพื่อขับเคลื่อนการจัดการสารเคมีและวัตถุอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ : กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 4 ล้านบาท (ลำดับที่ 9)</p> <p>โครงการปรับปรุงกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสารเคมี และขีดความสามารถในการแข่งขันของ</p>

<p>สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ “การจัดการสารเคมีและของเสียอันตราย” จากเอกสารผลลัพธ์ของการประชุม Rio+20</p>	<p>แผนงานโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการระยะต้นของยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติฉบับที่ 4</p>
	<p>ประเทศ : ฝ่ายเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการสารเคมี (กรมวิชาการ เกษตร กรมควบคุมมลพิษ กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา), 10 ล้านบาท (ลำดับที่ 10)</p>
<p>ให้ทุกประเทศและผู้มีส่วนได้เสียดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันการจัดการของเสียอันตรายที่ไม่เหมาะสม และการลักลอบทิ้งของเสียอันตรายตามแนวทางที่สอดคล้องกับข้อผูกพันของประเทศภายใต้ความร่วมมือระหว่างประเทศ (Para. 219)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ 3 ลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมี</p> <p>โครงการส่งเสริมและสนับสนุนโรงงานขนาดเล็กและขนาดกลางให้มีการจัดการสารเคมีอย่างปลอดภัย : สำนักเทคโนโลยีความปลอดภัย กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 6 ล้านบาท (ลำดับที่ 80)</p> <p>โครงการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรม : กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 31 ล้านบาท (ลำดับที่ 84)</p> <p>โครงการสำรวจและประเมินความเสี่ยงเพื่อกำหนดมาตรการจัดการสารเคมีและวัตถุอันตราย : สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร, 5 ล้านบาท (ลำดับที่ 88)</p> <p>โครงการติดตามและประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อม (การบริหารจัดการกากของเสียอันตราย) : กรมควบคุมมลพิษ, 31.87 ล้านบาท (ลำดับที่ 105)</p>
<p>สนับสนุนให้มีการประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ การใช้หลักความรับผิดชอบต่อเพิ่มขึ้นของผู้ผลิต การวิจัยและพัฒนาและการออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน การให้ข้อมูลแก่สาธารณะ (Para. 220)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบข้อมูล กลไก และเครื่องมือในการจัดการสารเคมีอย่างเป็นระบบครบวงจร</p> <p>โครงการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Global Product Strategy) : สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, งบประมาณของสภา (ลำดับที่ 62)</p>

<p>สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ “การจัดการสารเคมีและของเสียอันตราย” จากเอกสารผลลัพธ์ของการประชุม Rio+20</p>	<p>แผนงานโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการระยะต้นของยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติฉบับที่ 4</p>
	<p>ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพและบทบาทในการบริหารจัดการสารเคมีของทุกภาคส่วน</p>
	<p>โครงการการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านการจัดการสารเคมีสู่สาธารณะผ่านทางเว็บไซต์ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม : กรมโรงงานอุตสาหกรรม, งบประมาณของหน่วยงาน (ลำดับที่ 41)</p>
	<p>โครงการการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านการจัดการสารเคมีสู่สาธารณะผ่านทางเว็บไซต์ของกรมควบคุมมลพิษ: กรมควบคุมมลพิษ, งบประมาณของหน่วยงาน (ลำดับที่ 42)</p>
	<p>โครงการการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านการจัดการสารเคมีสู่สาธารณะผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, งบประมาณของหน่วยงาน (ลำดับที่ 43)</p>
	<p>โครงการการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านการจัดการสารเคมีสู่สาธารณะผ่านทางเว็บไซต์ของกรมการค้าระหว่างประเทศ: กรมการค้าระหว่างประเทศ, งบประมาณของหน่วยงาน (ลำดับที่ 44)</p>
	<p>โครงการการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านการจัดการสารเคมีสู่สาธารณะผ่านทางเว็บไซต์ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน: กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, งบประมาณของหน่วยงาน (ลำดับที่ 45)</p>

สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ “การจัดการสารเคมีและของเสียอันตราย” จากเอกสารผลลัพธ์ของการประชุม Rio+20	แผนงานโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการระยะต้นของยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติฉบับที่ 4
	โครงการการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านการจัดการสารเคมีสู่สาธารณะผ่านทางเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร: กรมวิชาการเกษตร, งบประมาณของหน่วยงาน (ลำดับที่ 46)
	โครงการการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านการจัดการสารเคมีสู่สาธารณะผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา: สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, งบประมาณของหน่วยงาน (ลำดับที่ 47)
เรียกร้องให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเจรจาเรื่องการจัดทำมาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศด้านการจัดการสารปรอท (Para. 221)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 ลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมี แผนงานจัดการสารปรอทในภาคสาธารณสุข : สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, งบดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (ลำดับที่ 92)
สนับสนุนให้มีการลดการใช้และการผลิตสารไฮโดรฟลูโอโรคาร์บอน (Para. 222)	- ไม่มี -

หมายเหตุ : ตัวเลขลำดับที่ในตาราง เป็นตัวเลขโครงการตามทีระบุอยู่ในแผนปฏิบัติการระยะต้น (พ.ศ. 2555-2558) ของยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ.2555 -2564)

นอกจากแผนปฏิบัติการระยะต้นภายใต้แผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ประเทศไทยยังมีแผนระดับประเทศและระดับกระทรวงอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารเคมี และสามารถตอบสนองต่อข้อเรียกร้องต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องสารเคมีที่เป็นผลลัพธ์จากการประชุม Rio+20 แผนงานที่สำคัญ ได้แก่ ร่างยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. 2556-2561) แผนแม่บทอุตสาหกรรมสีเขียว แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม (พ.ศ.2555 -2559)

ข้อมูลที่กำลังอ้างถึงข้างต้นนี้มีนัยสำคัญอย่างน้อย 2 ประการ คือ

(1) ข้อเรียกร้องหรือข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องสารเคมีหลายเรื่องที่เป็นผลลัพธ์ของการประชุม Rio+20 จะถูกตอบสนองและดำเนินงานโดยแผนงานด้านสิ่งแวดล้อมอีกหลายฉบับ นอกเหนือไปจากการดำเนินงานโดยแผนปฏิบัติการภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ

(2) ฝ่ายเลขาฯ ของคณะอนุกรรมการประสานนโยบายและแผนการดำเนินงานว่าด้วยการจัดการสารเคมี ควรมีกลไกการประสานงานกับฝ่ายเลขาฯ ของคณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารเคมีดังที่กล่าวถึงข้างต้น ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อการติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนงานต่างๆ เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม และพยายามสร้างให้เกิดการบูรณาการระหว่างแผนงานต่างๆ ให้มากที่สุด การดำเนินงานในส่วนนี้อาจทำได้โดยการขยายเป็นกิจกรรมเพิ่มเติมภายใต้โครงการบริหารแผนปฏิบัติการระยะต้นภายใต้แผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งในแผนงานโครงการนำขับเคลื่อน (Flagship) อยู่แล้ว

กิจกรรมรูปแบบหนึ่งที่สามารถดำเนินงานได้ภายใต้คณะอนุกรรมการประสานนโยบายและแผนการดำเนินงานว่าด้วยการจัดการสารเคมี คือ การจัดให้มีวาระการประชุมภายใต้คณะอนุกรรมการประสานนโยบายฯ โดยให้ผู้แทนของหน่วยงานรัฐและเอกชนที่รับผิดชอบแผนงานหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารเคมีมาเสนอผลการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน

5.3.2 ผลการประชุมเรื่องเศรษฐกิจสีเขียว

เนื้อหาส่วนใหญ่ในเอกสาร **“The Future We Want”** ซึ่งเป็นผลลัพธ์การประชุม Rio+20 เป็นการเน้นย้ำหลักการเดิมที่มีอยู่ในแผนปฏิบัติการ 21 และเอกสาร Rio Principle ไม่ได้มีข้อเสนอเป็นแนวคิดหรือมาตรการใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากการประชุม Rio 1992

อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์การประชุมที่นับเป็นแนวคิดใหม่ซึ่งทาง UNEP พยายามผลักดัน คือ **แนวคิดเศรษฐกิจสีเขียว** ซึ่งแม้ว่าผลสรุปของการประชุมเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจสีเขียวจะเป็นข้อสรุปในเชิงหลักการแบบกว้างๆ ไม่ได้มีข้อผูกพันใดๆ ให้แต่ละประเทศได้กำหนดความหมาย ขอบเขต และแนวทางดำเนินงานเรื่องเศรษฐกิจสีเขียวของแต่ละประเทศเอง แต่ภายหลังจากการประชุม Rio+20 ยังคงมีกระแสความตื่นตัวและการผลักดันเรื่องเศรษฐกิจสีเขียวอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเวทีระหว่างประเทศและในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทย รัฐบาลปัจจุบันได้ริเริ่มจัดทำ “ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม”(Green Growth) มีการกำหนดยุทธศาสตร์และตัวชี้วัด รวม 6 ยุทธศาสตร์ (ดูรายละเอียดในบทที่ 3 ข้อ 3.1) แต่มีข้อน่าสังเกตว่าในยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ยังไม่มีประเด็นเฉพาะเรื่อง “สารเคมี”

ดังนั้น คณะอนุกรรมการประสานนโยบายและแผนการดำเนินงานว่าด้วยการจัดการสารเคมีควรนำเสนอตัวชี้วัดเพิ่มเติม เป็น “ตัวชี้วัดเฉพาะด้านสารเคมี” เข้าไปเสริมในแผนงานการจัดการมลพิษซึ่งอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน (ยุทธศาสตร์ที่ 4) ภายใต้ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้มุ่งเน้นการป้องกันและลดมลพิษจากแหล่งกำเนิด ตัวชี้วัดเฉพาะด้านสารเคมีส่วนหนึ่งสามารถนำมาจากตัวชี้วัดที่กำลังมีการศึกษาและพัฒนาภายใต้แผนปฏิบัติการระยะต้นภายใต้แผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พร้อมทั้ง ควรมีการนำแนวคิดเศรษฐกิจสีเขียวมาเป็นฐานในการพัฒนา กำหนด “มาตรการเชิงรุก” เพื่อการจัดการสารเคมีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ สามารถนำแนวคิดและมาตรการเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจสีเขียวที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มาปรับใช้ในการปรับ “แผนปฏิบัติการ” ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ซึ่งมีกำหนดให้บททวนแผนปฏิบัติการดังกล่าวได้เป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุกๆ 2 ปี

ทั้งนี้ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ ฉบับที่ 4 มีกลวิธีการดำเนินงานบางส่วนที่สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจสีเขียวตามข้อเสนอของ UNEP อยู่แล้ว คือ การพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการสารเคมีภายใต้กลวิธีที่ 2 เรื่องการพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องมือในการจัดการสารเคมีอย่างเป็นระบบครบวงจร (ในทางกลับกันก็สามารถอ้างอิงแนวคิดเศรษฐกิจสีเขียวเพื่อมาผลักดันการพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการสารเคมีให้เกิดผลก้าวหน้าตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ได้เช่นกัน)

5.3.3 ผลการประชุมเรื่องเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

การกำหนดให้มี “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable Development Goals: SDGs) นับเป็นความก้าวหน้าสำคัญอีกประการหนึ่งของผลลัพธ์การประชุม Rio+20 ในขณะนี้ยังเป็นช่วงของการประชุมภายใต้คณะทำงานที่เปิดกว้าง (Open Working Group) เพื่อพิจารณาจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

คณะวิจัยมีข้อเสนอให้พิจารณาเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็น 2 ระดับซึ่งมีความเกี่ยวโยงสัมพันธ์กัน ได้แก่ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับโลก และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับประเทศไทย โดยคณะอนุกรรมการประสานนโยบายและแผนการดำเนินงานว่าด้วยการจัดการสารเคมีควรเริ่มกระบวนการศึกษาและพัฒนาเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศในมิติด้านการจัดการสารเคมี เพื่อนำเสนอเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย และเป็นฐานในการเข้าร่วมประชุมเจรจានำเสนอกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับโลก

ช่องทางในการนำเสนอเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยในมิติด้านการจัดการสารเคมี คือ การนำเสนอไปยัง “คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 6 เมษายน 2556 (โปรดดูรายละเอียดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในบทที่ 3 หัวข้อ 3.2)

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภารกิจเพิ่มเติมที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ของการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (Rio+20) และยุทธศาสตร์ของประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสารเคมี ได้ดังภาพ ข้างล่าง

แผนภาพที่ 5.1 ภารกิจเพิ่มเติมที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ของการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (Rio+20) และยุทธศาสตร์ของประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสารเคมี

